2024/2025

Autor:
Bartosz SKRZYPCZAK

[PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA TERENÓW POŁOŻONYCH W MIEJSCOWOŚCIACH: NOWOŁOSKONIEC, OBORNIKI, ŁUKOWO, W GMINIE OBORNIKI.]

POZNAŃ, GRUDZIEŃ 2025 R.

Spis treści

I WSTĘP 3
I.1. Podstawy formalno-prawne dla sporządzenia opracowania 3
I.2. Cele i zakres opracowania 3
I.3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy 4
I.4. Powiązanie ustaleń projektu planu miejscowego z innymi dokumentami 4
I.5. Źródła informacji wykorzystane w opracowaniu 5
II OCENA AKTUALNEGO STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO 7
II.1. Położenie obszaru objętego miejscowym planem 7
II.2. Charakterystyka fizjograficzna terenu 10
II.2.1. Budowa geologiczna i litologia. Ukształtowanie powierzchni terenu 11
II.2.2. Surowce naturalne oraz złoża, obszary i tereny górnicze 12
II.2.3. Stosunki wodne 12
II.2.4. Warunki glebowe 13
II.2.5. Szata roślinna 14
II.2.6. Świat zwierzęcy 15
II.2.7. Dobra kulturowe 15
II.2.8. Klimat lokalny 15
II.2.9. Krajobraz 16
II.3. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych 18
II.3.1. Inne obszary i elementy chronione 21
III STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM 22
III.1. Jakość i zagrożenia powietrza atmosferycznego 22
III.2. Komfort akustyczny i zagrożenie hałasem 24
III.3. Stan gleb oraz degradacja powierzchni gruntu 26
III.4. Degradacja i degeneracja szaty roślinnej 26
III.5. Jakość wód oraz zagrożenia dla nich 27
III.6. Zagrożenie powodzią 27
III.7. Zagrożenie osuwiskami 29
III.8. Pola elektromagnetyczne 29
IV INFORMACJA O ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU, JEGO GŁÓWNYCH CELACH I POWIĄZANIACH 29
IV.1. Cele projektu planu miejscowego 29
IV.2. Ustalenia projektu planu miejscowego 30
V OCENA SKUTKÓW WPŁYWU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU MPZP NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA ORAZ NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE JAKO CAŁOŚĆ 36
V.1. Wpływ na warunki klimatyczne i stan higieny atmosfery 36

V.2. Wpływ na klimat akustyczny ... 40
V.3. Oddziaływanie na warunki wodne ... 41
V.4. Wpływ na degradację powierzchni gruntu i gleb ... 43
V.5. Oddziaływanie na szatę roślinną, populacje zwierząt, grzybów i porostów, a także na formy ochrony przyrody, w tym na różnorodność biologiczną ... 44
V.5.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000 oraz ich integralność ... 45
V.6. Oddziaływanie na krajobraz ... 46
V.7. Emitowanie pola elektromagnetycznego ... 47
V.8. Oddziaływanie na ludzi ... 47
V.9. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki ... 49
V.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne ... 49
V.11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko ... 49
V.12. Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, chwilowe, krótko-terminowe, średnioterminowe i stałe ... 50
V.13. Oddziaływanie skumulowane i znaczące ... 52
V.14. Zasięg przestrzenny oddziaływań oraz odwracalność zjawisk ... 52
VI ANALIZA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH DLA PROJEKTU MPZP ... 53
VII ZGODNOŚĆ ZAPISÓW PROJEKTU MPZP Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA ... 56
VIII ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU MPZP ... 56
IX ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ... 57
X PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU MPZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA ... 59
XI ANALIZA I OCENA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA USTALEŃ PROJEKTU MPZP ... 60
XII STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM ORAZ WNIOSKI KOŃCOWE ... 60

I WSTĘP

I.1. Podstawy formalno-prawne dla sporządzenia opracowania

Podstawa prawna sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (zwanego dalej mpzp) wynika przede wszystkim z zapisów:

- art. 51, ust. 1 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*[1];
- art. 17, pkt. 4 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*[2].

Prognoza jest sporządzana obowiązkowo do każdego projektu planu miejscowego lub jego zmiany, chyba że Burmistrz, po uzgodnieniu z niżej wymienionymi organami uzna, iż realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.
W przedmiotowym przypadku organ opracowujący projekt planu poddaje go wraz z prognozą opiniowaniu / uzgadnianiu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Obornikach.
Organ opracowujący projekt planu bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opinie ww. organów, a także rozpatruje uwagi i wnioski zgłaszane z udziałem społeczeństwa.

W przedmiotowym opracowaniu wykorzystano również wymagania aktów prawnych związanych z ochroną środowiska i innych przepisów odrębnych.

I.2. Cele i zakres opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowościach: Nowołoskoniec, Oborniki, Łukowo, w gminie Oborniki.

Główne cele niniejszego opracowania to: (1) scharakteryzowanie obecnego stanu środowiska przyrodniczego i sposobu zagospodarowania omawianego terenu; (2) wskazanie skutków realizacji ustaleń projektu mpzp – zarówno pozytywnych jak i negatywnych – na: poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego; warunki życia i zdrowia ludzi oraz dobra materialne i dobra kultury; (3) prognozowanie zmian omawianego obszaru w przypadku braku realizacji projektu mpzp; (4) analiza projektu mpzp pod kątem spójności z polityką i celami dokumentów strategicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.

Prognoza obejmuje obszar objęty projektem mpzp wraz z terenami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń tego planu. W niniejszej pracy analizie i ocenie poddano projekt mpzp zawierający ustalenia realizacyjne oraz 3 załączniki graficzne w skali 1:1000.

Zakres opracowania został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismem znak: WOO-III.411.88.2023.PW.1 z dnia 23 marca 2023 r.) oraz z Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Obornikach (pismem znak: ON-NS.9011.39.2023 z dnia 3 marca 2023 r.).

[1] ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

[2] ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

I.3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Na podstawie zebranych materiałów oraz oględzin terenowych [3] dokonano: analizy komponentów i cech środowiska przyrodniczego, oceny prawidłowości jego funkcjonowania, oceny stanu funkcjonowania oraz charakterystyki dotychczasowego zainwestowania badanego obszaru. Wnioski wynikające z ww. analiz skonfrontowano z ustaleniami projektu mpzp oraz przepisami prawa ochrony środowiska. Podczas prac nad prognozą wykorzystano metodę indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w całość informacji o środowisku i jego funkcjonowaniu. Zastosowano również metodę porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości.

I.4. Powiązanie ustaleń projektu planu miejscowego z innymi dokumentami

Na gruncie *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* zapisy projektu planu miejscowego (część tekstowa i graficzna) nie mogą naruszać ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada miejska uchwala plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu jego zgodności ze studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Teren podlegający niniejszemu opracowaniu położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie obornickim, w północnej i środkowej części Gminy, w obrębie trzech jednostek geodezyjnych: Oborniki (miasto), Nowołoskoniec oraz Łukowo.
Dzieli się na trzy części, które na potrzeby niniejszej prognozy zdefiniowano jako:
1) Teren A, obejmujący obszar w m. Oborniki, o pow. ok. 0,28 ha (obejmujący teren części działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10852),
2) Teren B, obejmujący obszar w m. Łukowo, o pow. ok. 2,02 ha (obejmujący teren działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10186/12 oraz teren części działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10186/13),
położonej w miejscowości Łukowo, gmina Oborniki,
3) Teren C, obejmujący obszar w m. Nowołoskoniec, o pow. ok. 0,94 ha (obejmujący teren działki 10786/2).
Teren A zlokalizowany jest w centralnym rejonie miasta Oborniki, w rejonie ul. Piotra Wedelickiego.
Teren B zlokalizowany jest w północno-zachodnich krańcach obrębu geodezyjnego Łukowo, w sąsiedztwie miasta Oborniki, przy ulicy Łukowskiej, będącej fragmentem drogi wojewódzkiej nr 187.
Teren C zlokalizowany jest w północno-zachodnich krańcach obrębu geodezyjnego Nowołoskoniec, ok. kilometra w linii prostej od centrum obszaru zwartej zabudowy wsi.
Zgodnie z uzasadnieniem do Uchwały Nr LX/730/23 Rady Miejskiej w Obornikach z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Nowołoskoniec, Oborniki i Łukowo, gmina Oborniki, zgodnie z rejestrem gruntów ww. tereny działek stanowią użytki leśne oznaczone symbolem Ls i stanowią własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych. Przesłanką sporządzenia miejscowego planu dla wskazanych obszarów są uregulowania prawne stanu faktycznego zgodnie z wyznaczonymi

[3] oględziny przeprowadzono w marcu 2024 r.

kierunkami określonymi w zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki.
Zgodnie z obowiązującym studium określono następujące uwarunkowania dla poszczególnych terenów:
Teren A – północną część terenu określono jako lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione, południową część – jako teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
Teren B – północną część terenu określono jako lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione, pozostały teren jako teren usług sportu i rekreacji,
Teren C – teren określono jako lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione.
W studium wyznaczono następujące kierunki zagospodarowania dla przedmiotowych terenów:
Teren A – północną część terenu określono jako lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione, południową część – jako teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
Teren B – północną część terenu określono jako lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione, pozostały teren jako teren usług sportu i rekreacji,
Teren C – teren określono jako lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione.

Zgodnie z projektem mpzp, ustalono następujące przeznaczenie terenów:
Teren A – teren zieleni naturalnej, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz teren drogi dojazdowej.
Teren B – teren usług sportu i rekreacji, teren parkingu lub zieleni naturalnej.
Teren C – teren lasu, teren drogi dojazdowej.
W związku z powyższym należy stwierdzić, że projekt miejscowego planu zachowuje ustalone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej w Obornikach Nr LIII/810/18 w dniu 6 lipca 2018 r. oraz zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki, zatwierdzonej uchwałą nr LX/728/23 Rady Miejskiej w Obornikach z dnia 25 stycznia 2023 r., podstawowe kierunki rozwoju omawianego obszaru i wyznacza szczegółowe ramy dla jego realizacji.

I.5. Źródła informacji wykorzystane w opracowaniu

Prognozę oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego mpzp sporządzono w oparciu o dostępne materiały archiwalne, publikacje mapowe, literaturę oraz materiały niepublikowane. W niniejszej pracy wykorzystano następujące materiały:

1) Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki z 2018 r.
2) Prognoza oddziaływania na środowisko dla Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki z 2018 r.
3) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026.
4) Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Oborniki 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026.
5) Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030.
6) Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej. 2019.
7) Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej. 2020.
8) Sejmik Województwa Wielkopolskiego. 2023. Audyt Krajobrazowy Województwa Wielkopolskiego
9) Krajowy program ochrony powietrza do 2020 r. z perspektywą do 2030 r.
10) Aktualizacja Krajowego programu ochrony powietrza do 2025 r. z perspektywą do 2030 r. oraz 2040 r.

11) Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym.
12) Mapa topograficzna w skali 1:10 000;
13) Mapa hydrograficzna w skali 1:10 000;
14) Przeglądowa mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:300000, arkusz C2 Poznań. Instytut Geologiczny. 1958 r.
15) Mapa Gleb Polski, IUNiG Puławy, w skali 1: 300 000, arkusz C1 Zbąszyń.
16) Mapa Geologiczna Polski, Państwowy Instytut Geologiczny, w skali 1: 300 000, arkusz C2 Poznań. 1948 r.
17) Przeglądowa Mapa Geomorfologiczna Polski w skali 1: 500 000, arkusz Poznań. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.
18) Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011.
19) Odrzykoski S. 2012. Monitoring przedrealizacyjny oddziaływania siłowni wiatrowej „Pacholewo" na ptaki (pow. obornicki, woj. wielkopolskie). Raport za okres maj- lipiec 2012. Poznań.
20) Odrzykoski S. 2012. Monitoring przedrealizacyjny oddziaływania siłowni wiatrowej „Pacholewo" na nietoperze (pow. obornicki, woj. wielkopolskie). Raport za okres marzec- sierpień 2012. Poznań.
21) Wieczorek M. 2023. Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Bąblin i Nowołoskoniec, gmina Oborniki.
22) Kupidura A., Łuczewski M., Kupidura P. 2011. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN, Warszawa.
23) Garbarczyk H., Garbarczyk M. 2010. Atlas zwierząt chronionych. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
24) Witkowska-Żuk L. 2008. Atlas roślinności lasów. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
25) Symonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
26) Wiśniewski J., Gwiazdowicz D. J. 2004. Ochrona przyrody. Wydawnictwo Akademii Rolniczej, Poznań.
27) Kondracki J. 2009. Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa.
28) Liro A. (red.). 1995. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN Poland, Warszawa.
29) Mirek Z. i In. 2002. Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. Instytut Botaniki PAN im. W. Szafera, Kraków.
30) Sudnik-Wójcikowska B. 2011. Rośliny synantropijne. MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
31) Łukasiewicz A., Łukasiewicz Sz. 2009. „Rola i kształtowanie zieleni miejskiej". Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
32) Mynett Maciej. 2008. „Żywopłoty. Zakładanie i pielęgnacja". Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa.
33) Wolański N. 2008. „Ekologia człowieka. Tom 2." PWN. Warszawa.
34) 35) GIOŚ. 2024. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023.
35) GIOŚ. 2020. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie wielkopolskim.
36) GIOŚ. 2023. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie Województwa Wielkopolskiego w roku 2022.

37) Matuszkiewicz W. 2008. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski, PWN, Warszawa.
38) Matuszkiewicz J. M. 2008. Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGIPZ PAN, Warszawa.
39) Matuszkiewicz J. M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGIPZ PAN, Warszawa.
40) Dobrzańska B., Dobrzański G., Kiełczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
41) Olaczek R. 1974. Kierunki degeneracji fitocenoz leśnych i metody ich badania. Phytocoenosis. 3.3/4:179-187, Warszawa – Białowieża.
42) Macioszyk A. (red.). 2006. Podstawy hydrogeologii stosowanej. PWN, Warszawa.
43) Ministerstwo Ochrony Środowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000, tomy I-IX, wersja elektroniczna ze stron internetowych Ministerstwa Ochrony Środowiska.
44) Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka (PLB300015).
45) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Warszawa.

Ponadto korzystano z danych Głównego Urzędu Statystycznego, informacji zawartych na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu (https://poznan.wios.gov.pl/), ze stron Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (http://www.gios.gov.pl), z internetowej bazy Rejestru Obszarów Górniczych (http://baza.pgi.waw.pl/geow), z internetowych stron Projektu Geoportal.pl (www.geoportal.gov.pl/), ze stron internetowych Geoportalu Państwowego Instytutu Geologicznego (http://ikar2.pgi.gov.pl), a także ze stron internetowych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (http://www.sejm.gov.pl/prawo/prawo.html) i Systemu Informacji Przestrzennej Gminy Oborniki (https://oborniki.e-mapa.net/).

Kolejnym źródłem informacji i weryfikacji zebranego materiału była bezpośrednia wizja lokalna terenu gminy Oborniki (w marcu 2024 r.). Wszystko to pozwoliło na ustalenie użytkowania terenu i rozpoznania aktualnego stanu środowiska w badanym rejonie.

II OCENA AKTUALNEGO STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO

II.1. Położenie obszaru objętego miejscowym planem

Teren objęty niniejszym opracowaniem położony jest w województwie wielkopolskim, powiecie obornickim, w północnej i środkowej części Gminy, w obrębie trzech jednostek geodezyjnych: Oborniki (miasto), Nowołoskoniec oraz Łukowo. Teren obejmuje grunty na powierzchni 3,24 ha i dzieli się na trzy części, które na potrzeby niniejszego opracowania zdefiniowano jako:

1) **Teren A**, obejmujący obszar w m. Oborniki, o pow. ok. 0,28 ha,
2) **Teren B**, obejmujący obszar w m. Łukowo, o pow. ok. 2,02 ha,
3) **Teren C**, obejmujący obszar w m. Nowołoskoniec, o pow. ok. 0,94 ha.

Lokalizację terenów objętych opracowaniem na tle miasta i gminy Oborniki przedstawiono na mapie nr 1.

Teren A zlokalizowany jest w centralnym rejonie miasta Oborniki, w rejonie ul. Piotra Wedelickiego.

Teren B zlokalizowany jest w północno-zachodnich krańcach obrębu geodezyjnego Łukowo, w sąsiedztwie miasta Oborniki, przy ulicy Łukowskiej, będącej fragmentem drogi wojewódzkiej nr 187.

Teren C zlokalizowany jest w północno-zachodnich krańcach obrębu geodezyjnego Nowołoskoniec, ok. kilometra w linii prostej od centrum obszaru zwartej zabudowy wsi.

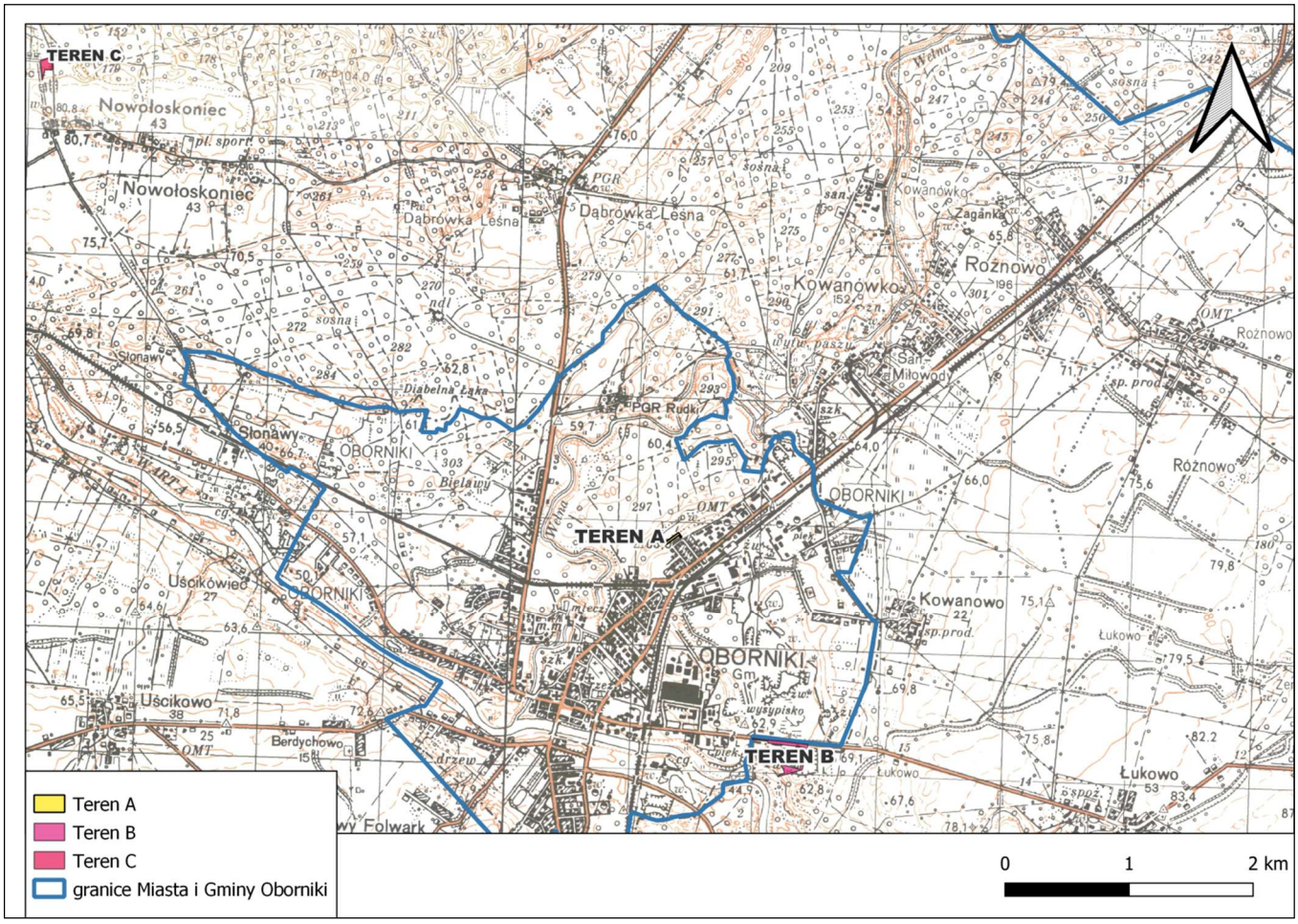

Mapa 1. Położenie obszaru objętego mpzp na tle granic miasta i gminy Oborniki.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

Omawiany fragment gminy Oborniki położony jest, wg podziału fizyczno-geograficznego Polski Jerzego Kondrackiego[4], w megaregionie: Pozaalpejska Europa Środkowa oraz w prowincji: Niż Środkowoeuropejski, w obrębie makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5), w zasięgu regionu Kotliny Gorzowskiej (315.32). Położenie obszarów objętych niniejszym opracowaniem na tle mezoregionów przedstawia mapa nr 2.

[4] za: Kondracki J. 2009. Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa.

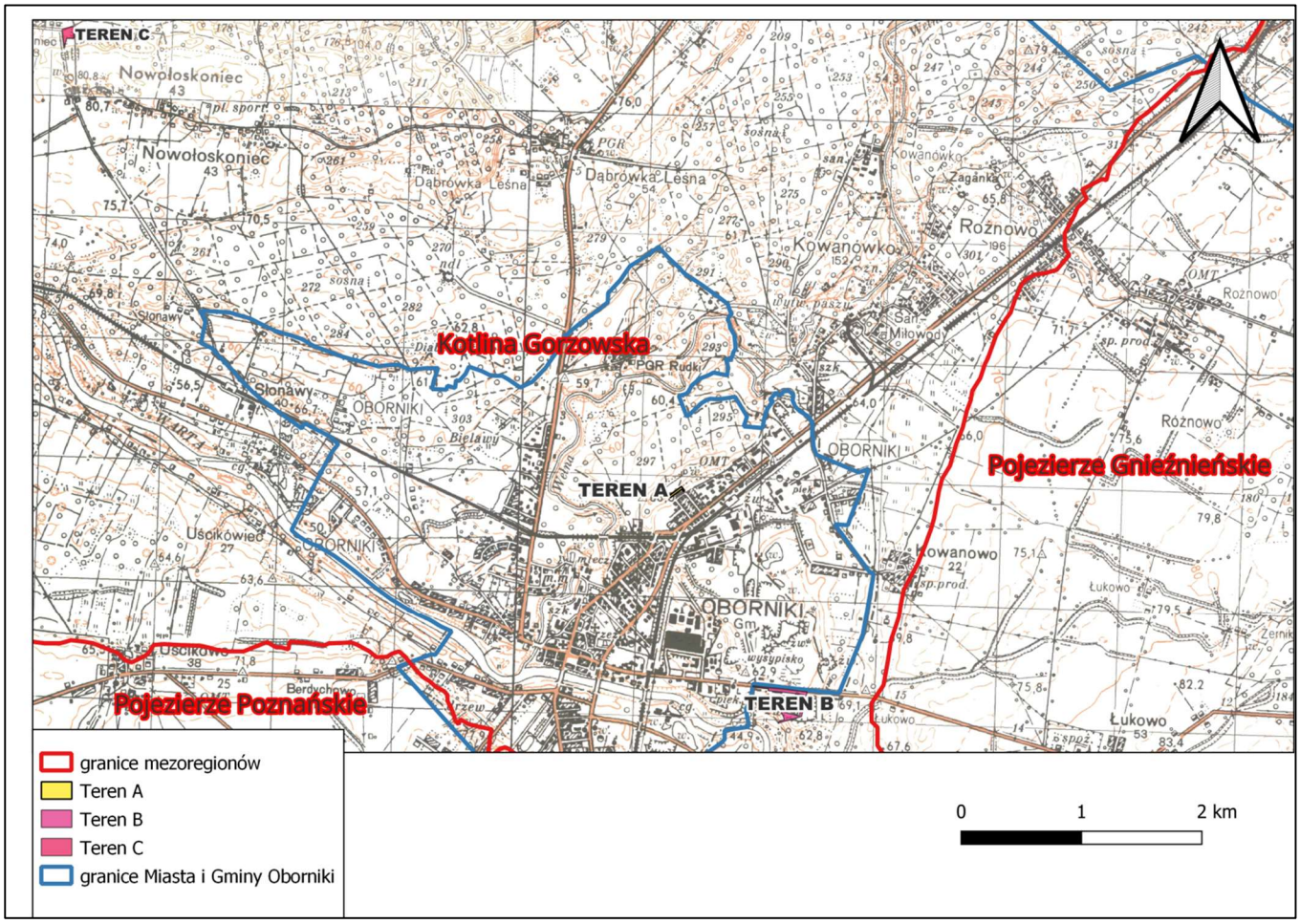

Mapa 2. Położenie obszarów objętych niniejszym opracowaniem na tle mezoregionów.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

Tereny A i B położone są w obrębie wyznaczonego przez IBS PAN w 2012 r. fragmentu Północno-Centralnego Korytarza Ekologicznego (KPnC), a ściślej – w zasięgu korytarza GKPnC-18 Puszcza Notecka. Teren C położony jest w obrębie wyznaczonego przez IBS PAN w 2012 r. fragmentu Północno-Centralnego Korytarza Ekologicznego (KPnC), a ściślej – w zasięgu korytarza KPnC-24B Lasy Poznańskie. Są to korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym, przy czym GKPnC-18 Puszcza Notecka ma znaczenie międzynarodowe, a korytarz KPnC-24B Lasy Poznańskie ma znaczenie krajowe – dla swobodnej migracji zwierząt. Położenie obszarów objętych niniejszym opracowaniem na tle korytarzy ekologicznych przedstawia mapa nr 3.

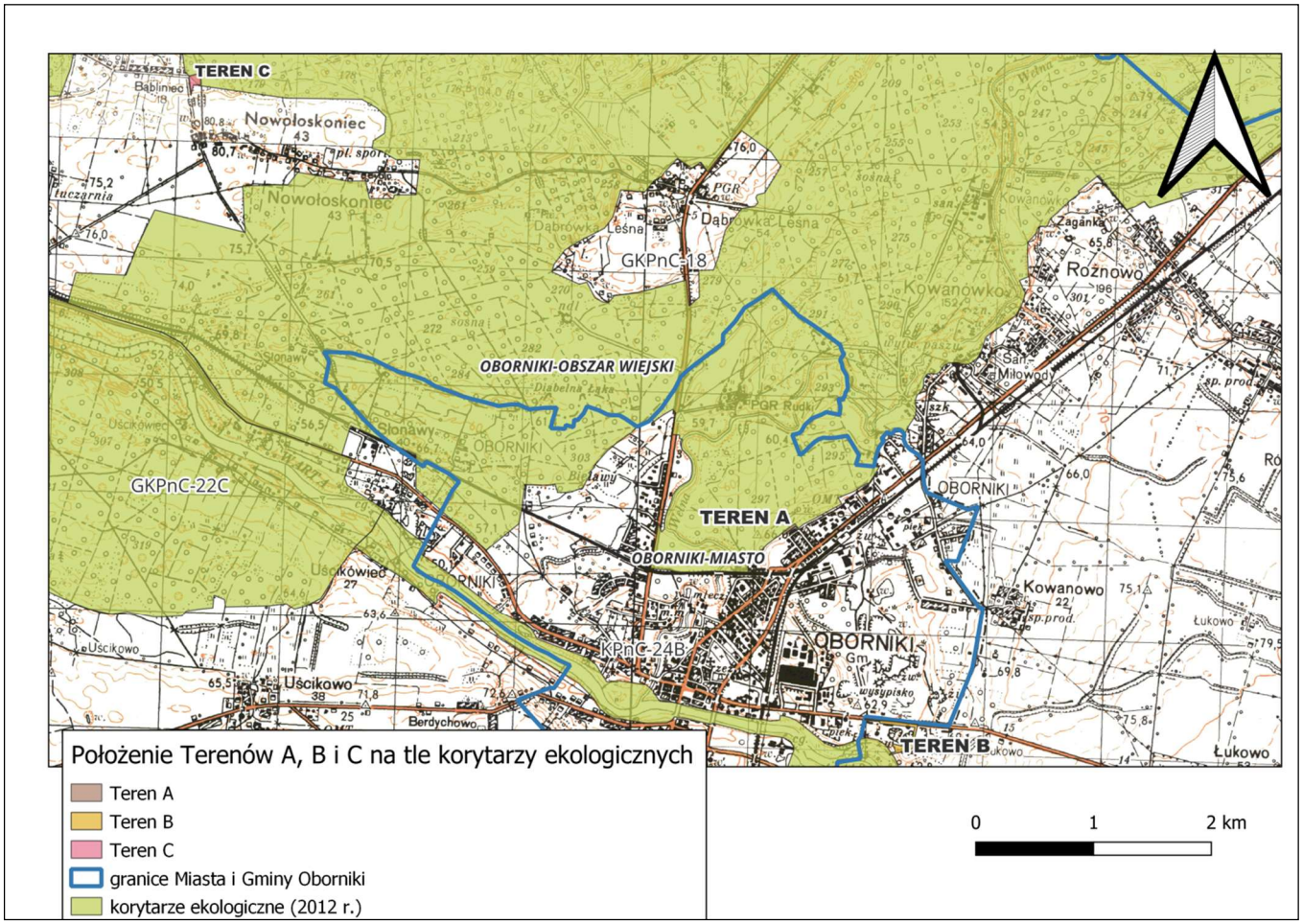

Mapa 3. Położenie obszarów objętych niniejszym opracowaniem na tle korytarzy ekologicznych. obszarów objętych niniejszym opracowaniem Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

Cały Teren A znajduje się w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015). Ponadto, Teren A położony jest ok. 95 m na południe od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Wełny (PLH300043).

W granicach Terenu B nie znajdują się żądne formy ochrony przyrody. Najbliższą, powierzchniową formy ochrony przyrody jest znajdujący się w odległości ok. 760 m na wschód Specjalny obszar ochrony siedlisk Biedrusko (PLH30000).

Teren C znajduje się w całości w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015).

II.2. Charakterystyka fizjograficzna terenu

Teren objęty niniejszym opracowaniem dzieli się na trzy części, które na potrzeby niniejszej prognozy zdefiniowano jako:

- teren A, obejmujący obszar w m. Oborniki, o pow. ok. 0,28 ha,
- teren B, obejmujący obszar w m. Łukowo, o pow. ok. 2,02 ha,
- teren C, obejmujący obszar w m. Nowołoskoniec, o pow. ok. 0,94 ha.

Teren A zlokalizowany jest w centralnym rejonie miasta Oborniki, w rejonie ul. Piotra Wedelickiego. Obejmuje południowy fragment działki ewidencyjnej nr 10853. Przez centralną część omawianego terenu przebiega fragment drogi – ul. Piotra Wedelickiego. Od północy i północnego wschodu Teren A graniczy z lasem mieszanym świeżym, znajdującym się w administracji leśnictwa

Mycin (Nadleśnictwo Oborniki, RDLP Poznań). Południowy fragment tego Terenu, a także jego sąsiedztwo, stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Teren B zlokalizowany jest w północno-zachodnich krańcach obrębu geodezyjnego Łukowo, w sąsiedztwie miasta Oborniki, przy ulicy Łukowskiej, będącej fragmentem drogi wojewódzkiej nr 187 (ww. droga graniczy od północy z omawianym obszarem). Teren ten obecnie jest zadrzewiony (północna cześć, od strony ww. drogi) oraz częściowo pokryty lasem sosnowym (południowa i wschodnia część omawianego terenu). Poza tym, w jego granicach znajduje się fragment toru motocrossowego. Od zachodu omawiany teren graniczy z torem motocrossowym. Od wschodu i południa omawiany Teren graniczy z lasem mieszanym świeżym, znajdującym się w administracji leśnictwa Starczanowo (Nadleśnictwo Łopuchówko, RDLP Poznań). W pobliżu przepływa rzeka Warta (ok. 130 m od najbliższego fragmentu omawianego Terenu, w linii prostej, od koryta rzeki).

Teren C zlokalizowany jest w północno-zachodnich krańcach obrębu geodezyjnego Nowołoskoniec, ok. kilometra w linii prostej od centrum obszaru zwartej zabudowy wsi. Teren ten stanowi obecnie fragment lasu, boru mieszanego świeżego z dominującym udziałem sosny pospolitej. Las ten znajduje się w zarządzie Leśnictwa Nowołoskoniec (Nadleśnictwo Oborniki, RDLP Poznań). Teren otoczony jest z 3 storn (wschód, północ, zachód) drogami o znaczeniu lokalnym; ponadto, od strony południowej znajduje się teren rolniczy (pastwisko).

II.2.1. Budowa geologiczna i litologia. Ukształtowanie powierzchni terenu

Gmina charakteryzuje się młodoglacjalną rzeźbą terenu, która jest pozostałością zlodowacenia bałtyckiego. Występowanie i kształt osadów czwartorzędowych ma związek przede wszystkim akumulacyjną działalnością lądolodów a także z akumulacyjną i erozyjną działalnością wód lodowcowych i rzecznych w interglacjałach. Miąższość utworów czwartorzędowych kształtuje się od 10-20 m w dolinie Warty, 25-70 m na większości obszaru gminy do 150-162 m p.p.t. w rejonie rynny Samicy, gdzie występuje głęboko wcięta dolina kopalna, którą budują głównie osady piaszczysto-żwirowe, piaski pylaste, mułki oraz iły zastoiskowe. Profil pionowy osadów czwartorzędowych zdominowany jest przez gliny zwałowe zlodowacenia bałtyckiego i środkowopolskiego, z przewarstwieniami w postaci osadów piaszczystych i żwirowych interglacjału emskiego. Nad tymi osadami występują utwory zlodowacenia północnopolskiego, tj. gliny zwałowe, fluwioglacjalne piaski i żwiry oraz osady rynien lodowcowych reprezentowanych przez piaski, muły i gliny oraz wodnolodowcowe i rzeczne piaski i żwiry tarasów pradolinnych oraz sandrów. Doliny rzeczne, zagłębienia bezodpływowe oraz strefy przyjeziorne wypełnione są głównie utworami holoceńskimi takimi jak piaski drobnoziarniste, muły, torfy i namuły torfiaste.

Według podziału geomorfologicznego Niziny Wielkopolskiej B. Krygowskiego (1961) rozpatrywany obszar wchodzi w skład regionu Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej (C), subregionu Kotliny Gorzowskiej (C1). Główne rysy rzeźby terenu gminy kształtowały się podczas stadiału poznańskiego zlodowacenia bałtyckiego. W granicach Terenów A i B występuje forma terasy wysokiej niższej, natomiast na Terenie C – wysoczyzna morenowa płaska zlodowacenia bałtyckiego.[5]

Tereny A i B zbudowane są z piasków rzecznych tarasów akumulacyjnych, powstałych w plejstocenie, natomiast Teren C zbudowany jest piasków ze żwirami, zwietrzelinowymi na glinach zwałowych, powstałe w holocenie, o słabej wodoprzepuszczalności.

[5] za: Mapa geomorfologiczna Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej pod redakcją B. Krygowskiego w skali 1:300000. 2007 r.

Ukształtowanie Terenu A zdeterminowane jest przez dotychczasowy sposób jego użytkowania. Obszar znajdujący się w wzdłuż jego północnej granicy, jest nieco obniżony – wysokość bezwzględna wynosi tu ok. 55-60 m n.p.m. Pozostała część tego Terenu, z uwagi na zagospodarowanie (droga nieutwardzona, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna) jest położona nieco wyżej – na wysokości ok. 60-65 m. n.p.m.

Fragment Terenu B zlokalizowany wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 187 znajduje się na wysokości ok. 60-62 m n.p.m. Następnie, teren opada w kierunku Warty – krańcowe jego fragmenty, zlokalizowane bliżej ww. rzeki, są położone na wysokości ok. 51-52 m n.p.m.

Teren C jest mało zróżnicowany, jeżeli chodzi o ukształtowanie terenu. Omawiany teren jest dość płaski, a wysokości bezwzględne wynoszą tu od ok. 67 m n.p.m. do ok. 70 m. n.p.m.

II.2.2. Surowce naturalne oraz złoża, obszary i tereny górnicze

W obrębie Terenów A i C nie występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych. Teren B znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie graniczącego od zachodu złoża piasków i żwirów pn. Oborniki MD. Ponadto, częściowo na tym samym terenie znajduje się wybilansowane złoże pn. Oborniki.

Teren objęty opracowaniem planu obejmuje koncesja nr 3/2019/Ł z dnia 12.04.2019r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż w obszarze „Szamotuły – Poznań Północ", ważna do dnia 12.04.2029 r.

II.2.3. Stosunki wodne

<u>Wody powierzchniowe</u>

Gmina Oborniki położona jest w dorzeczu Odry. Na obszarze dorzecza Odry rozróżnia się regiony wodne Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, Środkowej Odry, Górnej Odry oraz Warty. Teren gminy zlokalizowany jest w regionie wodnym Warty, wyznaczone zostały tu działy wodne III i IV rzędu, których kształt odzwierciedla się w rzeźbie terenu. Obszar gminy leży w obrębie 7 zlewni przyrzecza i 7 zlewni cząstkowych rzeki Warty.

Na Terenach A, B, C brak jest powierzchniowych wód. Jednocześnie, Teren B położony jest częściowo w obszarze zagrożonym podtopieniami. Ponadto, niewielki fragment Terenu B, znajdujący się w jego południowo-wschodniej części, zlokalizowany jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

Na terenach objętych opracowaniem ani w ich najbliższym sąsiedztwie (min. 500 m) nie ma ujęć wód powierzchniowych.

<u>Wody podziemne</u>

Gmina Oborniki leży w regionie wodnym Warty, w regionie hydrogeologicznym VI wielkopolskim, w obrębie trzech jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 41, JCWPd 42 oraz JCWPd 60. Teren A położony jest w graniach JCWPd 42, Teren B położony jest w graniach JCWPd 60, a Teren C położony jest w graniach JCWPd 41.

W granicach administracyjnych gminy Oborniki brak jest głównych zbiorników wód podziemnych.

Na terenie Miasta i Gminy Oborniki woda ujmowana jest z dwóch pięter wodonośnych: trzeciorzędowego (poziom mioceński) i czwartorzędowego (poziom plejstoceński). Obszarem zasobowym trzeciorzędowego piętra wodonośnego są piaski pylaste i drobnoziarniste, które zalegają na głębokości 80 – 100 p.p.t, a nawet 188 m. Jest to piętro bardzo wydajne. Poziom mioceński o miąższości około 30 m przykryty jest nadkładem słaboprzepuszczalnych osadów

plejstoceńskich. Budują go drobne i średnie piaski z domieszkami pyłu węglowego. W kompleksie nadkładów iłów poznańskich spotyka się soczewy piaszczyste o zróżnicowanych rozmiarach, nie tworzące ciągłych poziomów.

Na terenach objętych opracowaniem ani w ich najbliższym sąsiedztwie (min. 500 m) nie ma ujęć wód podziemnych.

Położenie obszarów objętych niniejszym opracowaniem na tle JCWPd przedstawia mapa nr 4.

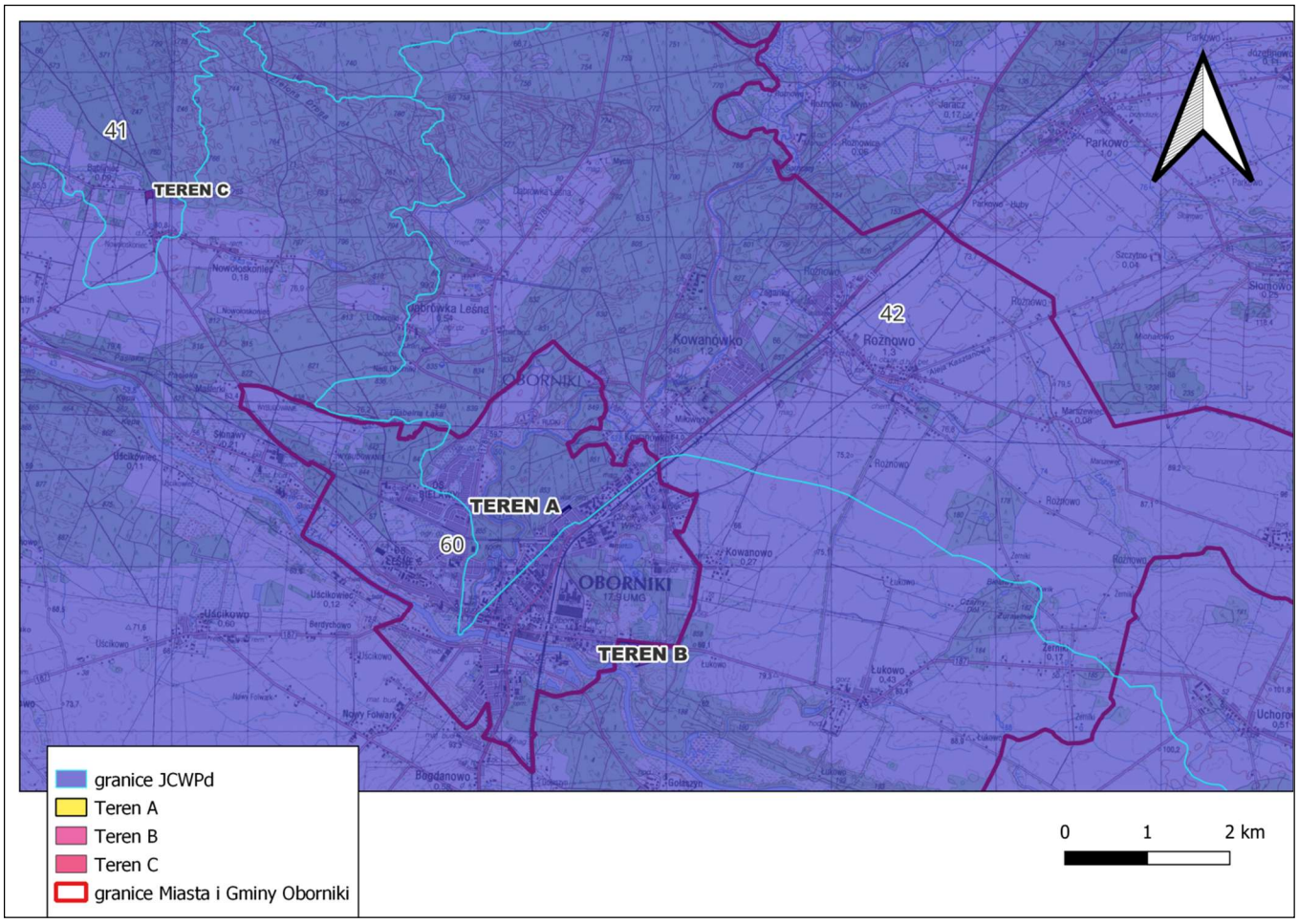

Mapa 4. Położenie obszarów objętych niniejszym opracowaniem na tle jednolitych części wód podziemnych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

II.2.4. Warunki glebowe

Typy gleb na obszarze gminy Oborniki są ściśle związane z procesami geologicznymi oraz z oddziaływaniem biotycznym. Przeważają tu gleby wysokich klas bonitacyjnych II, IIIa i IIIb (32%) a także gleb klasy średniej IVa i IVb (36%). Większość gleb gminy Oborniki to gleby pseudobielicowe oraz brunatne wyługowane, stanowiące ponad 65% wszystkich gleb. Występują tu także czarne ziemie właściwe, których udział wynosi ok 17%. Dominują gleby wytworzone na glinie lekkiej, piaskach luźnych, piaskach słabogliniastych, piaskach gliniastych lekkich i piaskach gliniastych mocnych.

Na omawianym obszarze gleby są przekształcone antropogenicznie. Wykazują one zróżnicowanie. Tworzą one powierzchnię mniejszych i większych, wzajemnie przenikających się powierzchni. Gleby wwykształciły się w zależności od ukształtowania terenu, stosunków wodnych i litologii terenu.

Na Terenach A i B przeważające gleby to gleby bielicowe luźne, wytworzone z piasków. Na Terenie C przeważające gleby to gleby bielicowe wytworzone z utworów żwirowych i kamienistych.

II.2.5. Szata roślinna

Na obszarze gminy potencjalna roślinność naturalna [6] jest zróżnicowana, co jest konsekwencją deniwelacji terenu oraz mozaikowatości gleb na terenie gminy.

Na Terenie A potencjalną roślinnością naturalną jest suboceaniczny bór sosnowy *Leucobryo-Pinetum*. W rzeczywistości teren ten, znajdujący się wewnątrz miasta, jest znacznie przekształcony. Nie licząc roślinności zielnej, towarzyszącej pasowi drogowemu, a także zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, w północnej części obszaru znajdują się zadrzewienia, gatunków: sosna pospolita, klon jesionolistny, dąb szypułkowy, robinia akacjowa, orzech włoski. Wysoką żywotnością odznaczają się tu są gatunki inwazyjne: robinia biała oraz klon jesionolistny, które niezwykle licznie odnawiają się na przedmiotowym stanowisku.

Na Terenach B oraz C potencjalną roślinnością naturalną jest kontynentalny bór mieszany sosnowo-dębowy *Querco roboris-Pinetum*. W rzeczywistości na terenie B występują liczne zadrzewienia (północna cześć, od strony ww. drogi; z udziałem takich gatunków jak: sosna pospolita, robinia biała, brzoza brodawkowata, klon pospolity, dąb szypułkowy) oraz częściowo pokryty lasem, z dominującym udziałem sosny pospolitej (południowa i wschodnia część omawianego terenu). Obecnie, na terenie C znajduje się las, z dominującym udziałem sosny pospolitej (w wieku ok. 34 lat). Występuje tu także licznie brzoza brodawkowata, okalająca przedmiotowe wydzielenie leśne.

Z uwagi na obecność szlaków komunikacyjnych na wszystkich tu liczne gatunki ruderalne. W gminie Oborniki i w rejonie omawianego obszaru często spotkać można m. in. gatunki takie, jak: wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare* L., perz właściwy *Elymus repens* (L.) Gould, babka zwyczajna *Plantago major* L., babka lancetowata *Plantago lanceolata* L., sałata kompasowa *Lactuca serriola* L., krwawnik pospolity *Achillea millefolium* L., tasznik pospolity *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik., wiechlina roczna *Poa annua* L., cykoria podróżnik *Cichorium intybus* L., bniec biały *Melandrium album* (Mill.) Garcke, wiesiołek dwuletni *Oenothera biennis* L., pasternak zwyczajny Pastinaca sativa L., stulicha psia *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* L., nawłoć *pospolita Solidago virgaurea* L. i inne.

Zarówno szata roślinna jak i flora omawianego obszaru jest przeciętna, a jej zróżnicowanie związane głównie ze sposobem gospodarowania oraz, w mniejszym stopniu, z naturalnymi warunkami siedliskowymi.

Ważnymi elementami kształtującymi krajobraz gminy Oborniki są zadrzewienia przydrożne. Występują one w różnych formach tj. pojedyncze drzewa, grupy drzew, pasma i aleje. Pełnią one funkcje: ochronną, gospodarczą, a przede wszystkim są łącznikami biocenotycznymi. Pojedyncze drzewa mają duże znaczenie estetyczno-krajobrazowe i biologiczne w krajobrazie wiejskim.

Na obszarze objętym opracowaniem brak jest parków podworskich oraz cmentarzy, którym towarzyszy z reguły charakterystyczna, swoista szata roślinna.

Nie stwierdzono tu również stanowisk gatunków roślin chronionych, rzadkich lub zagrożonych.

[6] za: http://www.igipz.pan.pl/geoekoklimat/roslinnosc/prn_mapa/home_pl.htm

II.2.6. Świat zwierzęcy[7]

Dla omawianego obszaru brak jest kompleksowego, specjalistycznego opracowania faunistycznego. Istnieją natomiast opracowania chiropterologiczne oraz ornitologiczne dla wybranych fragmentów gminy Oborniki.

Świat zwierząt analizowanego obszaru jest typowy dla obszarów nizinnych Wielkopolski. Większość występujących tu grup zwierząt związana jest z otwartymi obszarami pól i wilgotnymi terenami dolin rzecznych. W lasach żyją takie zwierzęta, jak: jelenie *Cervus elaphus*, daniele *Dama dama*, sarny *Capreolus capreolus*, dziki *Sus scrofa*, zające szaraki *Lepus europaeus*, króliki dzikie *Oryctolagus cuniculus*, lisy *Vulpes vulpes*, borsuki *Meles meles*, kuny domowe *Martes foina* i leśne *Martes martes*, jeże *Erinaceus europaeus*, wiewiórki *Sciurus vulgaris.*

W przeszłości badano faunę w rejonie Pacholewa, gm. Oborniki. Z opracowania ornitologicznego[8] wynika, że podczas 6 kontroli na powierzchni zaobserwowano łącznie 1350 ptaków z 47 gatunków. Były to następujące gatunki: krzyżówka *A. platyrhynchos*, przepiórka *C. coturnix*, bąk B. *stellaris*, bocian biały *C. ciconia*, jastrząb *A. gentilis*, błotniak stawowy *C. aeruginosus*, myszołów zwyczajny B. *buteo*, kania ruda *M. milvus*, kania czarna *M. migrans*, żuraw *G. grus*, czajka *V. vanellus*, mewa śmieszka *L. ridibundus*, grzywacz *C. palumbus*, siniak *C. oenas*, jerzyk *A. apus*, dzięcioł czarny *D. martius*, dzięcioł duży D. major, skowronek A. arvensis, lerka L. arborea, dymówka *H. rustica*, oknówka *D. urbica*, brzegówka *R. riparia*, świergotek łąkowy *A. pratensis*, pliszka siwa *M. alba*, pliszka żółta *M. flava*, strzyżyk *T. troglodytes*, rudzik *E. rubecula*, białorzytka *O. oenanthe*, pokląskwa *S. ruberta*, kos T. *merula,* piegża *S. curruca*, cierniówka *S. communis*, kapturka *S. atricapilla*, pierwiosnek *P. collybita*, piecuszek *P. trochilus*, sikora bogatka *P. major*, gąsiorek *L. collurio*, sroka *P. pica*, gawron *C. frugilegus*, kruk *C. corone*, szpak *S. vulgaris*, makolągwa *C. cannabina*, szczygieł *C. carduelis*, dzwoniec *C. chloris*, trznadel *E. citrinella*, ortolan *E. hortulana*, potrzeszcz *M. calandra*. Z opracowania chiropterologicznego[9] z kolei wynika, że w trakcie 6 miesięcy badań, nagrano przelot 51 nietoperzy należących do 3 gatunków i 2 grup gatunkowych. Były to: Borowiec wielki (*Nyctalus noctula*), Karlik większy (*Pipistrellus nathusii*), Mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), Mroczki nieokreślone (*Eptesicus sp.*) oraz nietoperze nieokreślonych taksonów.

Ważne siedliska płazów oraz ostoje innych zwierząt stanowią zbiorniki i cieki wodne. Wśród płazów i gadów na terenie gminy występują gatunki pospolite, rozpowszechnione w Polsce. Na omawianym terenie mogą występować pospolitsze gady.

Dużym bogactwem i różnorodnością odznacza się także świat bezkręgowców. Brak jest jednak szczegółowych badań dla omawianego obszaru.

Reasumując, na terenie objętym opracowaniem, różnorodność faunistyczna jest niezbyt wysoka. Dominują pospolite gatunki, wśród których wiele jest synantropijnych.

II.2.7. Dobra kulturowe

Na omawianym obszarze w jego bezpośrednim sąsiedztwie brak jest zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

II.2.8. Klimat lokalny

[7] gatunki zaobserwowane (lub usłyszane – niektóre ptaki) podczas wizji terenowej wiosną 2024 r. zostały podkreślone.
[8] za: Odrzykoski S. 2012. Monitoring przedrealizacyjny oddziaływania siłowni wiatrowej „Pacholewo" na ptaki (pow. obornicki, woj. wielkopolskie) Raport za okres maj- lipiec 2012. Poznań.
[9] za: Odrzykoski S. 2012. Monitoring przedrealizacyjny oddziaływania siłowni wiatrowej „Pacholewo" na nietoperze (pow. obornicki, woj. wielkopolskie). Raport za okres marzec- sierpień 2012. Poznań

Warunki klimatyczne na terenie gminy Oborniki warunkowane są wpływami mas powietrza morskiego oraz kontynentalnego, jakie napływają na teren całej Wielkopolski. Według regionalizacji klimatycznej A. Wosia (1994), gmina położona jest w obrębie regionu klimatycznego XV tj. Regionu Środkowowielkopolskiego, o bardzo niewielkiej zmienności klimatycznej. Jest to rozległy region, w którym występuje pogoda bardzo ciepła i pochmurna bez opadów. Liczba dni słonecznych wynosi ponad 50 a dni pochmurnych - poniżej 130. Liczba dni mroźnych waha się od 30 do 50, a dni z przymrozkami od 100 do 110. Średni czas trwania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 80. Średnia temperatura w subregionie w latach 1951-1990 wynosiła 8,2°C, natomiast średnie temperatury w latach 1996-2002 kształtowały się w granicach 6,9-10,0°C. W warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo obszarami wysoczyzny morenowej a wilgotnymi, zajętymi przez użytki zielone i zadrzewienia oraz dolinami rzek. Te pierwsze charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem. Mniej korzystnymi lub nawet niekorzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, częstym występowaniem mgieł, zastoisk chłodnego powietrza i inwersji temperatur oraz zdecydowanie ukierunkowanym przewietrzaniem wyróżniają się dna większych obniżeń dolinnych. Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają rozległe tereny leśne. Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniach dobowych, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

II.2.9. Krajobraz

Wg klasyfikacji typologicznej krajobrazów naturalnych Polski na omawianym terenie występuje krajobraz nizin, glacjalny, równinny i falisty.

Teren A położony jest na granicy dwóch typów oraz podtypów krajobrazów: typu leśnego, w podtypie krajobrazu z przewagą siedlisk borowych (północna część) oraz typu miejskiego, w podtypie krajobrazu miejscowości z zachowanym układem historycznym.

Teren B położony jest na granicy trzech podtypów krajobrazów: z przewagą siedlisk lasowych (wschodnia cześć obszaru), typu miejskiego, w podtypie krajobrazu miejscowości z zachowanym układem historycznym (północna część obszaru) oraz w typie krajobrazu wód płynących, w podtypie krajobrazu systemu wód płynących (obejmujący niewielki fragment terenu, obejmujący ok. 730 m^2, który w obowiązującym Audycie Krajobrazowym dla Województwa Wielkopolskiego został określony jako priorytetowy ID 2372 „Dolina Warty".

Teren C położony jest na granicy dwóch typów i podtypów krajobrazów: typu leśnego, w podtypie krajobrazu z przewagą siedlisk borowych (północna część, niewielki fragment obszaru) oraz w typie wiejskim, w podtypie krajobrazu z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola.

Należy zaznaczyć, że krajobraz ma wiele znaczeń i płaszczyzn ujęcia (opisano poniżej). *„Krajobraz materialny" (matterscape)* jest rzeczywistością fizyczną, opisaną jako system podległy prawom natury. W tym ujęciu można wyróżnić: (1) *strukturę krajobrazu*, czyli przestrzenne relacje między jednostkami krajobrazowymi; (2) *funkcjonowanie krajobrazu*, czyli interakcje między przestrzennymi jednostkami krajobrazowymi; (3) *zmienność*, czyli przekształcenia struktury i funkcji

układu jednostek ekologicznych w czasie. [10] *„Krajobraz jako pojęcie społeczno-prawne" (powerscape)* jest stworzony przez społeczność jako system norm i celów. Normy te są sformalizowane (akty prawne) oraz niesformalizowane (wywodzące się z tradycji, zwyczajów). Krajobraz w tym ujęciu to system norm, które regulują zasady postępowania danej społeczności w odniesieniu do otaczającego krajobrazu. Nie mają one charakteru uniwersalnego – są indywidualne dla różnych społeczności. [11] *„Krajobraz mentalny" (mindscape)* istnieje w „wewnętrznym świecie" każdej jednostki. Rzeczywistość wewnętrzna jest wytworem świadomości. Krajobraz mentalny jest krajobrazem doświadczanym przez ludzi; jest systemem indywidualnych wartości, sądów, odczuć, znaczeń nadawanych przestrzeni i jej komponentom. Krajobraz ma również wymiar percepcyjny, estetyczny, artystyczny i egzystencjalny. Taki krajobraz można badać jedynie przy uwzględnieniu osoby obserwatora. Sam krajobraz zaś odbieramy przez nasze zmysły, dlatego poza rolą obserwatora istotne w ocenie krajobrazu będzie także miejsce, w którym obserwator się znajduje i z którego krajobraz jest kontemplowany. W takim rozumowaniu sama ocena krajobrazu powinna zatem skupić się na percepcyjnym podejściu do przestrzeni i na jej walorach estetycznych.[12]

Wartość ogólna krajobrazu jest zagadnieniem bardzo złożonym, bowiem krajobraz nie ma charakteru statycznego, podlega permanentnie zmianom. Relacje pomiędzy elementami przyrodniczymi i kulturowymi zmieniają się w czasie i przestrzeni, tworząc *tożsamość miejsca*. [13] Dopiero znając tożsamość miejsca można podjąć próbę oceny oddziaływania nań planowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Na omawianym obszarze znajdują się zarówno cenne elementy krajobrazu jak i fragmenty zdewastowane, wymagające naprawy. Najkorzystniejsze są położone w sąsiedztwie fragmenty lasów oraz wód powierzchniowych.

Reasumując, wartość ogólna krajobrazu jest zagadnieniem bardzo złożonym, bowiem krajobraz nie ma charakteru statycznego, podlega permanentnie zmianom. Relacje pomiędzy elementami przyrodniczymi i kulturowymi zmieniają się w czasie i przestrzeni, tworząc *tożsamość miejsca*. [14] Dopiero znając tożsamość miejsca można podjąć próbę oceny oddziaływania nań planowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Subiektywna analiza autora niniejszego opracowania wykazała, że krajobraz gminy w ujęciu całościowym jest ponadprzeciętny. Na omawianych Terenach zdecydowanie najbardziej wartościowym krajobrazem jest wskazany w Audycie Krajobrazowym fragment krajobrazu, położony w dolinie Warty, w granicach Terenu B, w obrębie krajobrazu systemu wód płynących (rz. Warty). Jego lokalizację przedstawiono na mapie nr 5. Na mapie nr 5 wskazano także najbliżej znajdujący się obszar negatywnego odbioru wizualnego (zakład przemysłowy). Na Terenie A i C również nie znajdują się tego typu obszaru. Ponadto, w granicach Terenów A, B i C, Sejmik Województwa Wielkopolskiego, nie uchwalił jeszcze żadnej uchwały wprowadzającej strefy ochrony krajobrazu, wyznaczając przy tym: przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżnia*jące* się lokalną formą architektoniczną, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych obszaru chronionego krajobrazu. Powyższe wynika z faktu, że na chwilę obecną, tereny te są położone poza obszarami chronionego krajobrazu oraz poza parkami krajobrazowymi.

[10] za: Kupidura A., Łuczewski M., Kupidura P. 2011. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN, Warszawa.
[11] tamże
[12] tamże
[13] tamże
[14] tamże

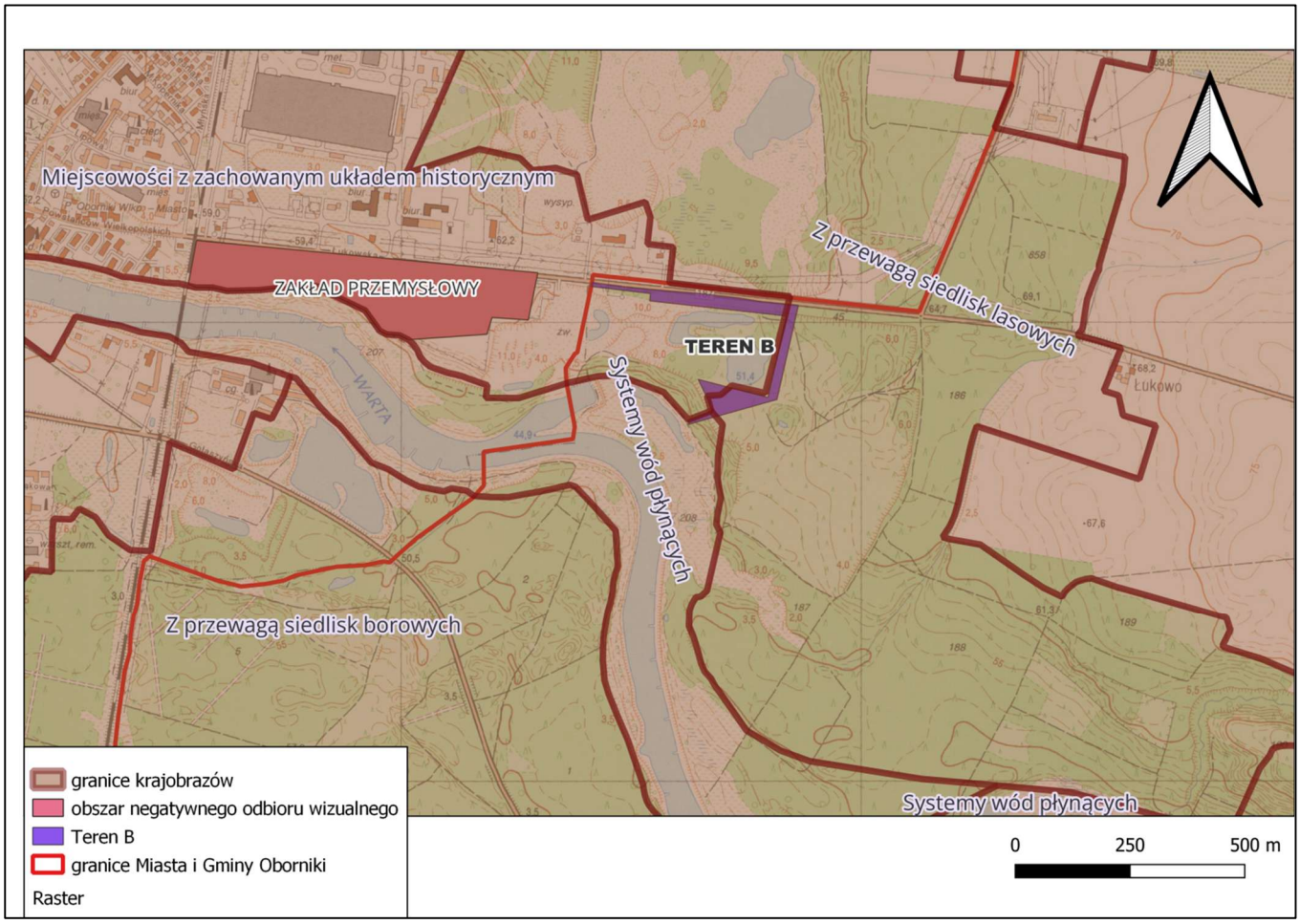

Mapa 5. Położenie Terenu B względem granic krajobrazów.
Źródło: opracowanie własne w oparciu o Audyt Krajobrazowy Województwa Wielkopolskiego i dane zawarte w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

II.3. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych

Położenie obszaru objętego przedmiotowym opracowaniem względem chronionych obszarów, a także lokalizację najbliższych pomników przyrody, przedstawia mapa nr 6.

Cały Teren A znajduje się w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015). Ponadto, Teren A położony jest ok. 95 m na południe od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Wełny (PLH300043).

W granicach Terenu B nie znajdują się żądne formy ochrony przyrody. Najbliższą, powierzchniową formy ochrony przyrody jest znajdujący się w odległości ok. 760 m na wschód Specjalny obszar ochrony siedlisk Biedrusko (PLH30000).

Teren C znajduje się w całości w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015).

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015)[15]

Całkowita powierzchnia terenu wynosi 178 255,76 ha. Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, będącym częścią pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej, równiny akumulacyjnej przekształconej przez wiatr. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych, głównie o wysokości 20-30 m, maksymalnie do 98

[15] za: Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka (PLB300015).

m n.p.m. W środkowej części obszaru uformowały się wały o przebiegu południkowym, leżące 500-600m od siebie. W części wschodniej mają one kształt paraboliczny. Wydmy pokryte są monotonnym, jednowiekowym lasem, głównie sosnowym (92%), posadzonym tu po wielkiej klęsce spowodowanej pojawieniem się szkodników owadzich w okresie międzywojennym. Pozostałości drzewostanów naturalnych są chronione w rezerwatach np. Cegliniec. Na terenie ostoi znajduje się ponad 50 jezior, raczej płytkich, pochodzenia wytopiskowego, zwykle z grubą warstwą mułu i zakwitami glonów. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Występuje co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika (PCK), kani czarnej(PCK) i kani rudej (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybołów (PCK), trzmielojad, gągoł, nurogęś; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) bielika.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Lubus. z 2014r., poz. 698).

Przedmioty ochrony obszaru: bąk zwyczajny *Botaurus stellaris*, bocian czarny *Ciconia nigra*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, podgorzałka *Aythya nyroca*, trzmielojad zwyczajny *Pernis apivorus*, bielik zwyczajny *Haliaeetus albicilla*, kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, rybołów zwyczajny *Pandion haliaetus*, włochatka zwyczajna *Aegolius funereus*, lelek zwyczajny *Caprimulgus europaeus*, żuraw *Grus grus*, zimorodek zwyczajny *Alcedo atthis*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, gąsiorek *Lanius collurio*, muchołówka mała *Ficedula parva*, lerka *Lullula arborea*, puchacz zwyczajny *Bubo bubo*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, gęś zbożowa *Anser fabalis*, gęś białoczelna *Anser albifrons*, gągoł *Bucephala clangula*, nurogęś *Mergus merganser*.

Istotne zagrożenia realne oraz potencjalne dla obszaru (tj. dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w tym dla przedmiotu ochrony): sporty wodne i rekreacja, turystyka, wyrąb starodrzewu, zmniejszenie powierzchni szuwaru, zabudowa brzegów jezior, prace leśne w okresie lęgowym, elektrownie wodne, kłusownictwo, wiosenne wypalanie roślinności, usuwanie drzew dziuplastych, niszczenie skarp, zmniejszenie powierzchni otwartych, usuwanie zakrzewień, płoszenie w obrębie noclegowisk w wyniku polowań, ogradzanie działek położonych nad jeziorami, stawami i rzekami.

Planowany sposób zagospodarowania terenu zgodnie z projektem mpzp:

Teren A: pozostawienie w aktualnym użytkowaniu, tj.: część północna terenu – teren zieleni naturalnej; część środkowa – teren drogi dojazdowej; część południowa – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Teren C: pozostawienie w aktualnym użytkowaniu, tj. użytkowanie terenu jako las, z lokalizacją drogi dojazdowej jako funkcji towarzyszącej.

Poza tym na terenie objętym opracowaniem obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Ochronę gatunkową regulują Rozporządzenia Ministra Środowiska:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409)

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 2380).

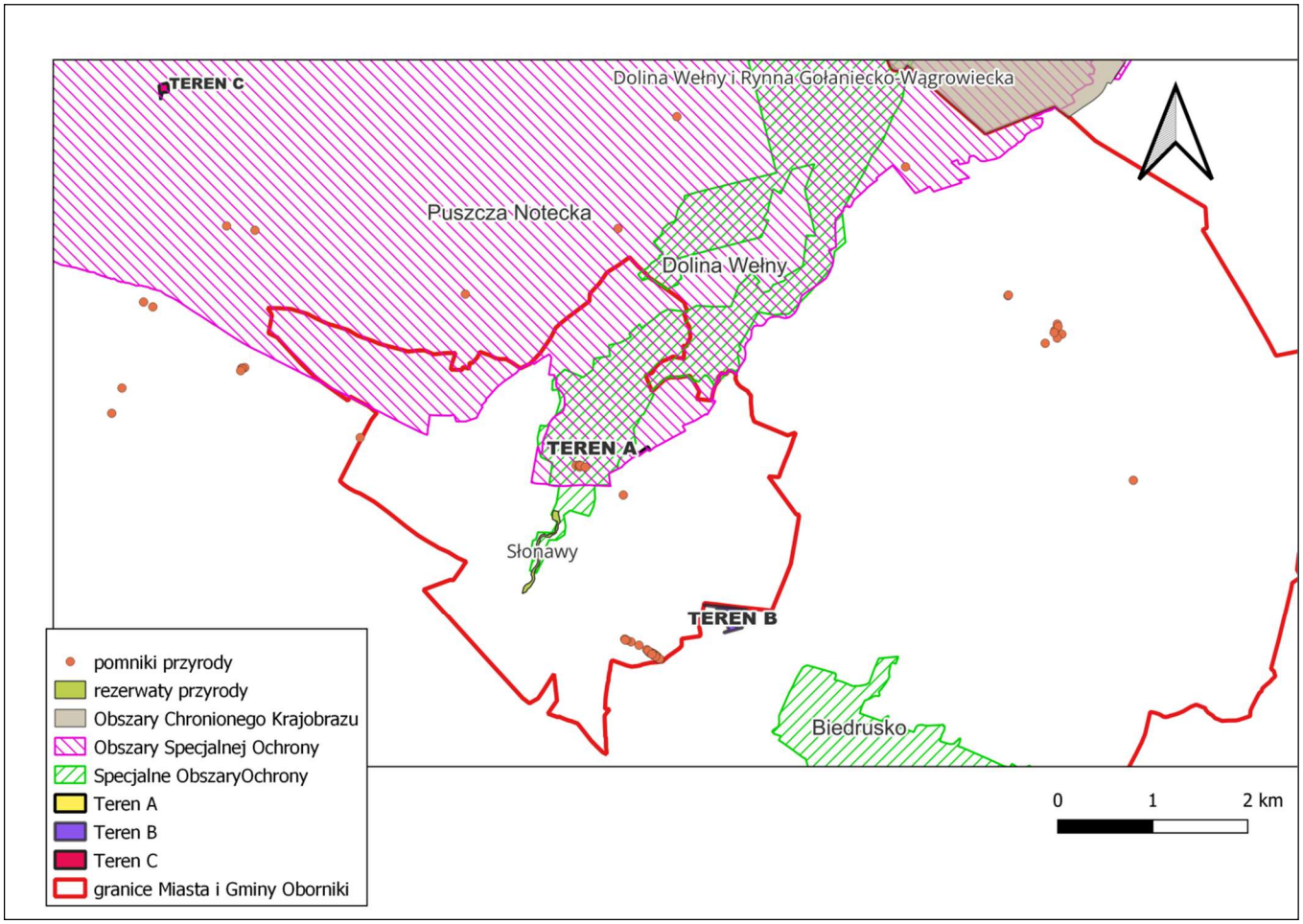

Mapa 6. Obszar objęty opracowaniem na tle cennych obszarów przyrodniczych.
Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz § 6 i § 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, § 6 i § 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów oraz § 6, § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, obowiązuje szereg zakazów w stosunku do roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną prawną, m. in. zakaz niszczenia siedlisk i ostoi chronionych gatunków roślin i zwierząt, zrywania i uszkadzania chronionych gatunków roślin i grzybów, zabijania i okaleczania chronionych gatunków zwierząt, niszczenia ich gniazd, płoszenia i niepokojenia chronionych gatunków zwierząt.

Ponadto, zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych (czyli *de facto* także zobowiązany jest chronić gatunki i siedliska roślin, grzybów oraz zwierząt objętych ochroną).

Oprócz aktów prawa krajowego, Polska jako sygnatariusz wielu międzynarodowych i światowych konwencji i umów, zobowiązana jest do ochrony gatunkowej wynikającej bezpośrednio z pozakrajowych przepisów. Konstytutywny jest fakt członkostwa Polski w Unii Europejskiej i związane z nim ratyfikowanie dyrektyw w zakresie ochrony gatunkowej: Dyrektywa Rady z dnia 2. kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków (79/409/EWG) (zmieniona Dyrektywą z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (2009/147/WE)) oraz Dyrektywa Rady z dnia 21. maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (92/43/EWG). Do kolejnych, najważniejszych umów międzynarodowych i globalnych należy zaliczyć m.in.:

– Konwencję Berneńską o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.
– Konwencję o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.
– Konwencję Bońską o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, 1979 r.
– Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie EUROBATS, 1991 r.[16]

II.3.1. Inne obszary i elementy chronione

Krajobraz

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową, przyjętą we Florencji 20.10.2000 r., a ratyfikowaną przez Polskę 27.09.2004 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14, poz. 98) oraz z ustawą o ochronie przyrody ochronie[17] podlegają także cenne walory krajobrazowe gminy. Do obowiązków państw-stron EKK należą:[18]

(1) prawne uznanie krajobrazów za podstawowy składnik otoczenia człowieka, dziedzictwo kulturalne i naturalne oraz fundament tożsamości mieszkańców;
(2) ustanowienie i wdrożenie polityki krajobrazowej, zmierzającej do realizacji celów konwencji w wyniku przyjęcia „konkretnych środków";
(3) ustanowienie procedur uczestnictwa społeczeństwa oraz władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu polityki krajobrazowej;
(4) uwzględnienie krajobrazu w polityce planowania przestrzennego, kulturalnej, środowiskowej, rolnej, społecznej i gospodarczej.

[16] za: 1) Symonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa; 2) Wiśniewski J., Gwiazdowicz D. J. 2004. Ochrona przyrody. Wydawnictwo Akademii Rolniczej, Poznań.
[17] ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
[18] za: Symonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

III STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM

III.1. Jakość i zagrożenia powietrza atmosferycznego

Badania jakości powietrza dla Gminy Oborniki, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – za pośrednictwem Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

Zgodnie z podziałem na strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, gmina Oborniki leży w strefie wielkopolskiej. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

• do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;

• do klasy A1 – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych dla fazy II (dot. pyłu PM2,5);

• do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;

• do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe;

• do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;

• do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Według najnowszej rocznej oceny jakości powietrza *pod kątem ochrony zdrowia* za rok 2023[19] strefa wielkopolska cechuje się niezadowalającą jakością powietrza. Podsumowanie badań przedstawia tabela nr 1. Dla większości substancji mierzonych wyniki były w normie: stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych.

Tylko dla benzo(a)pirenu zostały przekroczone poziomy dopuszczalne. Dla celu długoterminowego ozonu omawiana strefa została sklasyfikowana w klasie D2.

Rodzaj substancji badanej											
NO_2	SO_2	CO	C_6H_6	pył PM2,5	pył PM10	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O_3
Symbol klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych substancji											
A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

Tabela 1. Klasyfikacja za rok 2023 strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia. Źródło: GIOŚ. 2024. Ocena roczna jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023.

[19] za: GIOŚ. 2024. Ocena roczna jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023

Według najnowszej rocznej oceny jakości powietrza *pod kątem ochrony roślin* za rok 2023[20] strefa wielkopolska cechuje się dobrą jakością powietrza. Podsumowanie badań GIOŚ – za pośrednictwem Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze – przedstawia tabela nr 2.

Rodzaj substancji badanej		
NO_x	SO_2	O_3
Symbol klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych substancji		
A	A	A

Tabela 2. Klasyfikacja za rok 2023 strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin. Źródło: GIOŚ. 2024. Ocena roczna jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023.

Jedynie wartości poziomu docelowego ozonu są przekroczone (D2).

Do potencjalnych źródeł zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszaru opracowania należą:

1. ciągi komunikacyjne (dotyczy zwłaszcza Terenu B, zlokalizowanego przy drodze wojewódzkiej nr 187)
2. lokalne kotłownie (dotyczy zwłaszcza terenu A);
3. emisja niezorganizowana pyłów z terenów pozbawionych roślinności (np. grunty orne znajdujące się w okolicy – dotyczy zwłaszcza Terenu C).
4. emisje spalin z toru motocrossowego (krótkookresowo; dotyczy wyłącznie Terenu B).

Ogólnie, dla gminy Oborniki głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są instalacje energetyczne oraz ciągi komunikacyjne (zanieczyszczenia powstające przy spalaniu paliwa samochodowego). Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych, a także w wyniku prac polowych na użytkach rolnych. Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim. Ponadto w związku z inwestycjami budowlanymi (drogi, budownictwo mieszkalne) występuje trend czasowego i lokalnego podwyższenia zanieczyszczenia powietrza, głównie pyłami, związanymi ze wspomnianym procesem inwestycyjnym. Nie są to jednak zanieczyszczenia permanentne i kumulujące się w czasie, dlatego zagrożenie to należy traktować jako tymczasowe i o niewielkiej sile.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż na jakość powietrza w gminie Oborniki, w tym na omawianych Terenach A, B i C, ma wpływ sposób zabudowy terenu i pora roku. W gęściej zabudowanych miejscach dochodzi do słabej wymiany mas powietrza i kumulowania się zanieczyszczeń. Jakość powietrza pogarsza się w miesiącach zimowych, w sezonie grzewczym, gdzie oprócz niewielkiej emisji ze źródeł komunikacyjnych występuje emisja ze źródeł spalania paliw, szczególnie stałych. Na obszarze gminy panują dobre i bardzo dobre warunki dla cyrkulacji powietrza (otwarte przestrzenie, brak znaczących barier) stąd jakość powietrza jest dość dobra, a jej zagrożenia stosunkowo niskie.

Na obszarze objętym opracowaniem panują dość dobre warunki dla cyrkulacji powietrza. Tereny B i C położone są na obszarze wiejskim. Są to tereny leśne (Teren C) lub zadrzewione i z fragmentami lasu (Teren B), przez co posiadające naturalne bariery ograniczajcie przewietrzenie (drzewa), to jednocześnie z uwagi na właściwości tych roślin (w tym drzew iglastych, dominujących

[20] za: GIOŚ. 2024. Ocena roczna jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023

na tych obszarach), dyspersja zanieczyszczeń jest tu ograniczona, a jakość powietrza – zwłaszcza wewnątrz tych Terenów – dobra. Podobnie, Teren A znajduje się przy obszarze leśnym, co korzystanie wpływa na jakość powietrza. Z drugiej strony, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna może powodować lokalne i krótkookresowe zanieczyszczenia, głównie wskutek emisji z indywidualnych systemów grzewczych. Nie mniej, poza lokalnymi zanieczyszczeniami, jakość powietrza jest dość dobra, głownie dzięki licznym drzewom iglastym, rosnącym na omawianym obszarze i poprawiającym jakość powietrza (zarówno jako filtr wyłapujący cząsteczki zanieczyszczeń, jak również ze względu na olejki eteryczne i fitoncydy, produkowane przez rośliny).

III.2. Komfort akustyczny i zagrożenie hałasem

Na obszarze opracowania i w jego otoczeniu źródłami emisji hałasu są:

- pojazdy silnikowe poruszające się po lokalnych drogach (tereny A i C) oraz DW nr 187 (Teren B),
- pojazdy silnikowe korzystające z toru motocrossowego (Teren B),
- maszyny rolnicze, szczególnie podczas prac polowych na otwartych przestrzeniach (w otoczeniu Terenu C).

Ponadto, z uwagi na znaczne odległości pomiędzy poszczególnymi Terenami A, B i C a liniami kolejowymi (najbliżej zlokalizowany względem linii kolejowej nr 354 relacji Poznań – Piła jest Teren A – ponad 300 m w linii prostej od terenu kolejowego), hałas związany z transportem kolejowym nie dotyczy omawianych obszarów.

Niestety na obszarze objętym opracowaniem lub w reprezentatywnej okolicy w ostatnich latach nie prowadzono pomiarów emisji hałasu.

W 2022 r. na terenie powiatu obornickiego zidentyfikowano jedną drogę powiatową spełniającą kryterium kwalifikacyjne dróg głównych (roczna liczba przejazdów powyżej 3 mln), tj. drogę powiatową nr 2041P. W roku 2022 Zarząd Dróg Powiatowych w Obornikach wykonał całodobowe pomiary poziomu hałasu, w jednym punkcie pomiarowym, zlokalizowanym w Obornikach. Wyniki pomiarów wykorzystano następnie do realizacji strategicznej mapy hałasu.[21] Punkt pomiarowy zlokalizowany był w Obornikach przy ul. Czarnkowskiej 55, w odległości 10 m od drogi, zabudowa mieszkaniowo-usługowej. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli nr 3.

Nr drogi	Lokalizacja punktu pomiarowego	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} [dB]	Odległość od zabudowy, mierzona od krawędzi jezdni [m]	Natężenie ruchu [pojazdy/h]	
				Ogółem	Pojazdy ciężkie
2041P	Oborniki, ul. Czarnkowska 55, w odległości 10 m od drogi, zabudowa mieszkaniowo-usługowa	61,6	36	588	18
	jw. pora nocy	54,6		72	3

Tabela 3. Wyniki całodobowego pomiaru poziomu hałasu w jednym punkcie, zlokalizowanym w Obornikach. Klasyfikacja za rok 2022 strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin. Źródło: GIOŚ. 2023. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie Województwa Wielkopolskiego w roku 2022.

W obornikach znajduje się także odcinek drogi krajowej, na terenie województwa wielkopolskiego, objęty strategiczną mapą hałasu. To odcinek drogi krajowej nr 11, którego początek znajduje się w Obornikach, na wysokości ul. Szamotulskiej,

[21] za: GIOŚ. 2023. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie Województwa Wielkopolskiego w roku 2022.

od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 187, a kończy się w węźle drogi ekspresowej S11 Poznań północ.

Drogi lokalne (znajdujące się przede wszystkim w rejonie Terenów A i C) charakteryzują się stosunkowo niskim natężeniem ruchu. Istotna jest utrzymująca się tendencja wzrostu zarejestrowanych w województwie pojazdów, zarówno samochodów osobowych jak i ciężarowych. Ilość pojazdów ogółem w ciągu ostatniej dekady wzrosła o ponad 30%, przy czym najbardziej dynamiczny wzrost odnotowano w przypadku samochodów osobowych. Istnieje, zatem tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o źródła (ilość pojazdów mechanicznych) emisji hałasu. Z drugiej strony na obszarach gęściej zaludnionych wprowadzone są administracyjne ograniczenia prędkości pojazdów, obniżające górny próg emisji dźwięku z silników pojazdów mechanicznych.

Kolejnym źródłem hałasu, oddziałującym na Teren C, jest użytkowanie maszyn rolniczych podczas wykonywanych prac, w tym szczególnie prac polowych. Najczęściej są to maszyny o dużej mocy nominalnej. Jednocześnie, hałas ten nie jest długotrwały i pojawia się okresowo (wraz z sezonowymi pracami w polu).

Zagrożenie zarówno hałasem komunikacyjnym jak i rolniczym ma charakter lokalny i obejmuje swym zasięgiem jedynie niewielkie obszary, sąsiadującej bezpośrednio z obiektem będącym źródłem ponadnormatywnej emisji hałasu.

Od 19 lipca 2007 r. dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826), zmienione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109). Rozporządzenia określają zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, wyrażone wskaźnikami hałasu LDWN, LN (mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem) oraz LAeq D i LAeq N (mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby). Dla obszarów w gminie, dla których uchwalono bądź planuje się uchwalenie miejscowych, obowiązują następujące dopuszczalne poziomy hałasu powodowanego przez drogi lub linie kolejowe:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – w porze dziennej 61 dB i w porze nocnej 56 dB;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej – w 61 dB i w porze nocnej 56 dB.

Dla obszaru opracowania obowiązują następujące dopuszczalne poziomy hałasu powodowanego przez inne obiekty i działalność:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – w porze dziennej 50 dB i w porze nocnej 40 dB;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej – w 55 dB i w porze nocnej 45 dB.

Obecne i przyszłe zagospodarowanie terenów w gminie Oborniki, także na Terenach A, B i C, oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, musi uwzględniać powyższe przepisy. Działalność na tych obszarach nie powinna powodować przekroczenia standardów środowiska, w tym tych dotyczących emisji hałasu.

III.3. Stan gleb oraz degradacja powierzchni gruntu

Na obszarze objętym opracowaniem gleby są przekształcone antropogenicznie. Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby podlegają degradacji fizycznej, głównie erozji wodnej (powierzchniowej i wąwozowej), która zależy od nachylenia zboczy, obecności i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych, użytkowania. Na obszarze objętym opracowaniem zaznacza się zagrożenie niszczenia gleb spowodowane przez czynniki atmosferyczne – wiatr oraz opady.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielicowe. Odporne gleby to gleby mineralno-organiczne i organiczne. Gleby na omawianym obszarze reprezentują zatem stosunkowo niski stopień odporności na erozję. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogennych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także: rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Gleby gminy Oborniki wykształciły się na skałach akumulacji rzecznej, lodowcowej i wietrznej; są to przed wszystkim piaski różnej granulacji, gliny zwałowe, iły, torfy oraz muły. W dolinie Warty występują wykształcone mady rzeczne.

W ramach "Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski" w województwie wielkopolskim wyznaczono 17 punktów pomiarowych. Niestety, żaden z nich nie znajduje się w granicach gminy Oborniki.

Analizując sytuację glebową i geomorfologiczną na obszarze objętym opracowaniem ekofizjograficznym, stwierdza się, że: (1) gleby dominujące na terenie gminy są średnio odporne na erozję; (2) gleby na omawianym obszarze są glebami częściowo zmienionymi antropogenicznie, w dużym stopniu pokryte lasami (Teren C, ale też częściowo Teren B), co podnosi odporność na erozję eoliczną; (3) lokalne deniwelacje terenu mogąc potęgować erozję gleb i inne niekorzystne zjawiska.

III.4. Degradacja i degeneracja szaty roślinnej

Poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, w tym szata roślinna, ulegały w przeszłości licznym przemianom. Zmiany te miały charakter zarówno naturalny, jak i były wywołane różnymi formami antropopresji. Na omawianym obszarze szczególnie ta druga grupa czynników przyczyniła się do degradacji szaty roślinnej oraz jej degeneracji.

Pod pojęciem degradacji szaty roślinnej należy rozumieć zubożenie jej składu w wyniku antropopresji powodującej pogorszenie poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, takich jak: powietrze, woda, gleby, a także fizyczne niszczenie szaty roślinnej (np. w wyniku zmiany przeznaczenia terenu). Intensywne wycinanie lasów celem pozyskania areału pod uprawę ziemi, a w późniejszych czasach procesy urbanizacyjne, szczególnie mocno przyczyniły się w przeszłości do degradacji szaty roślinnej.

Z kolei pod pojęciem degeneracji należy rozumieć ogół reakcji fitocenoz na antropopresję.[22] Na omawianym obszarze niemalże w całości szata roślinna uległa degradacji. Lasy w gminie w większości to nasadzenia antropogeniczne z dominującym udziałem sosny zwyczajnej. Natomiast terenom poleśnym towarzyszą

[22] za: Olaczek R. 1974. Kierunki degeneracji fitocenoz leśnych i metody ich badania. Phytocoenosis. 3.3/4:179-187, Warszawa – Białowieża.

III.5. Jakość wód oraz zagrożenia dla nich

Wody podziemne

Badania jakości wód dla Gminy Oborniki, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadzają Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – za pośrednictwem Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu oraz Państwowy Instytut Geologiczny.

Teren A położony jest w graniach JCWPd 42, Teren B położony jest w graniach JCWPd 60, a Teren C położony jest w graniach JCWPd 41.

Teren A położony jest w graniach JCWPd 42, Teren B położony jest w graniach JCWPd 60, a Teren C położony jest w graniach JCWPd 41.

W 2019 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. [23]

Wyniki dla poszczególnych jednolitych części wód podziemnych były następujące:

JCWPd 41: stan chemiczny – dobry, stan ilościowy – dobry;

JCWPd 42: stan chemiczny – dobry, stan ilościowy – dobry;

JCWPd 60: stan chemiczny – dobry, stan ilościowy – dobry.

Wody powierzchniowe

Na Terenach A, B, C brak jest powierzchniowych wód. Na terenach objętych opracowaniem ani w ich najbliższym sąsiedztwie (min. 500 m) nie ma ujęć wód powierzchniowych.

III.6. Zagrożenie powodzią

Zagrożenie powodziowe na obszarze gminy Oborniki związane jest z rzeką Wartą i z jej dopływami. W przypadku wystąpienia wód wspomnianych cieków zagrożeniem objęte są głównie tereny położone w dolinach tych rzek.

Tereny A i C nie są zagrożone podtopieniami i powodzią. Teren B położony jest częściowo w obszarze zagrożonym podtopieniami, co zobrazowano na mapie nr 7. Ponadto, niewielki fragment Terenu B, znajdujący się w jego południowo-wschodniej części, zlokalizowany jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, co przedstawiono na mapie nr 8.

[23] za: http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html

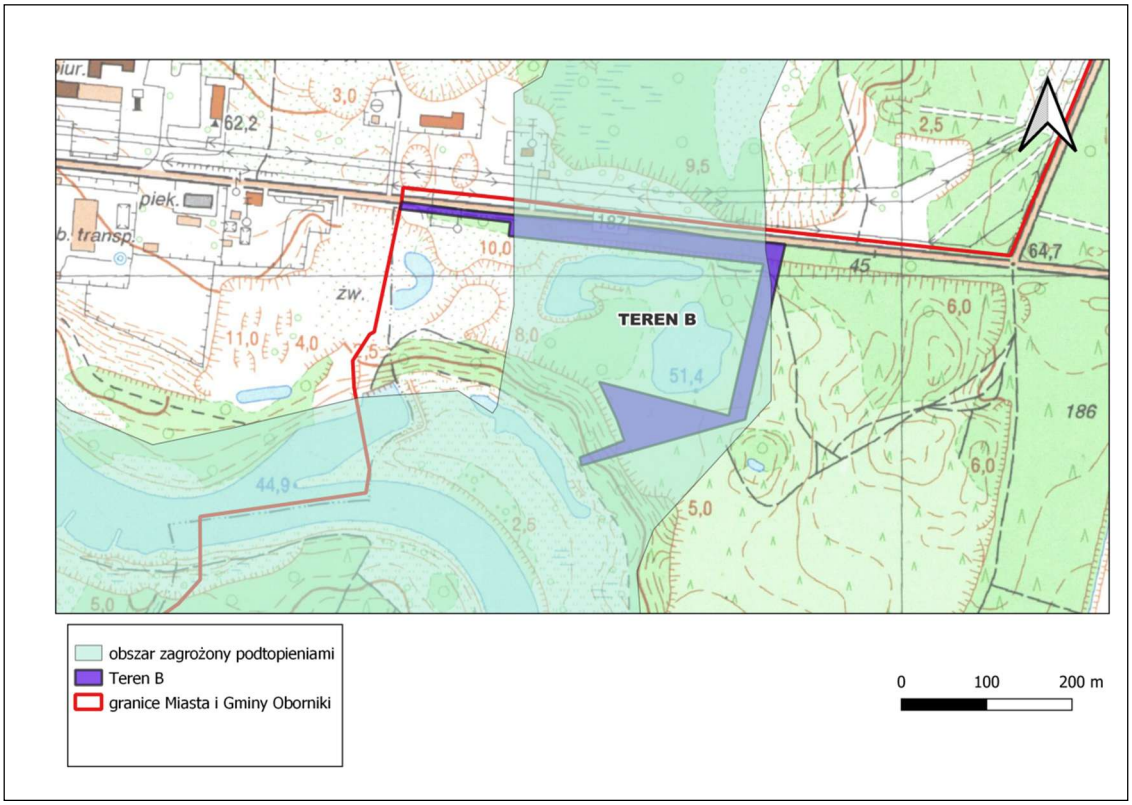

Mapa 7. Obszar zagrożony podtopieniami obejmujący fragment Terenu B.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

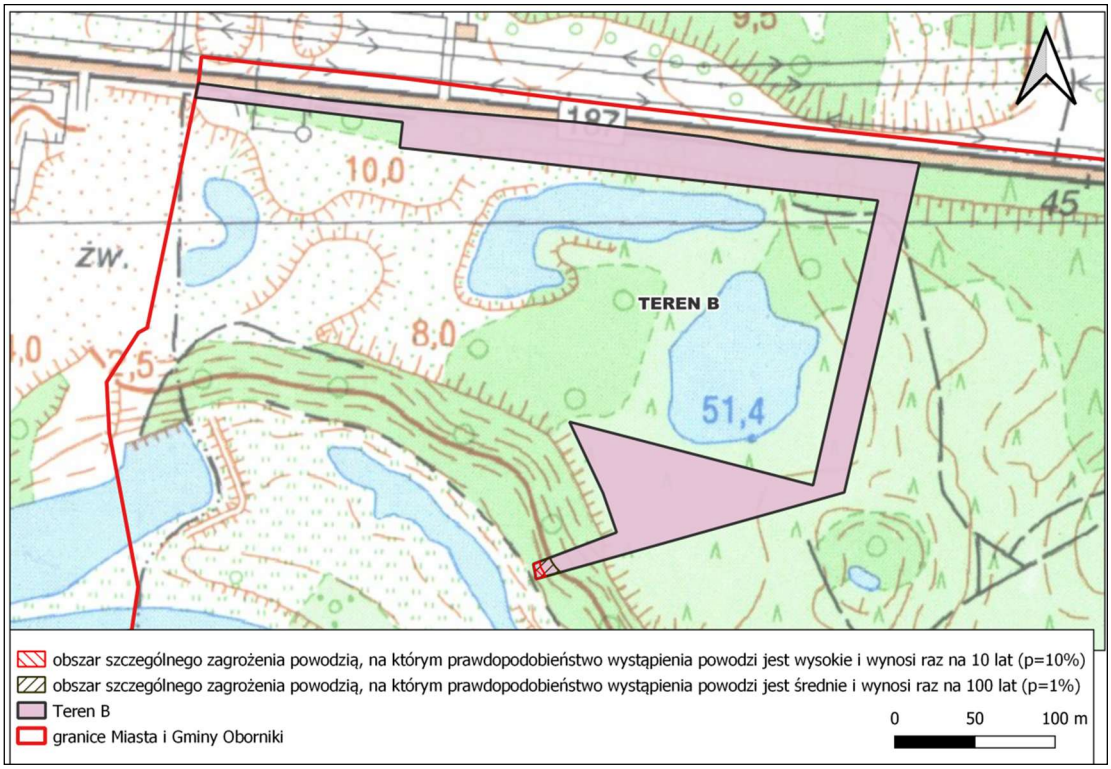

Mapa 8. Obszar zagrożony powodzią obejmujący fragment Terenu B.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w serwisie https://www.geoportal.gov.pl/

III.7. Zagrożenie osuwiskami

Obszar objęty opracowaniem znajduje się poza obszarami narażonymi na występowanie osuwisk.[24]

III.8. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) składa się z fal elektromagnetycznych rozchodzących się w przestrzeni. Właściwości fal elektromagnetycznych zależą od ich długości. Promieniowaniem elektromagnetycznym o różnej długości fali, są fale radiowe, mikrofale, podczerwień, światło, ultrafiolet, promieniowanie rentgenowskie i promieniowanie gamma.
Do głównych źródeł PEM można zaliczyć:
- elektroenergetyczne, takie jak: stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (110kV) i więcej) oraz elektrownie,
- obiekty radiokomunikacyjne, czyli stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej,
- obiekty radiolokacyjne (wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji).

Na obszarach objętych Terenami A, B i C nie występują napowietrzne linie elektroenergetyczne.
Na terenie gminy Oborniki znajduje się fragment jednotorowej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV relacji Piła Krzewina – Plewiska, pracującej w krajowym systemie elektroenergetycznym sieci przesyłowej, wzdłuż której należy nadal uwzględniać pas technologiczny o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu. Linia ta zostanie zdemontowana po wybudowaniu ww. linii 400 kV.
Przez teren Gminy przebiega również napowietrzna linie elektroenergetyczna 110kV relacji Czerwonak -Bolechowo -Oborniki -Rogoźno.

Ostatni raz monitoring pól elektromagnetycznych (opracowanie WIOŚ w Poznaniu) przeprowadzono w 2019 r.[25] W punkcie pomiarowym znajdującym się najbliżej badanego obszaru, przy ulicy Kopernika nr 20 w Obornikach, wynik pomiaru wyniósł 0,55 V/m. powyższy punkt pomiarowy znajduje się w odległości ok. 1050 m w linii prostej od Terenu A, ok. 1150 m w linii prostej od Terenu B oraz ok. 6700 m w linii prostej od Terenu C.

IV INFORMACJA O ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU, JEGO GŁÓWNYCH CELACH I POWIĄZANIACH

IV.1. Cele projektu planu miejscowego

Podstawowym celem sporządzenia planu miejscowego jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania, poprzez dostosowanie funkcji i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i kulturowych w rejonie wskazanym w projekcie mpzp.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmuje tereny położone w miejscowości Nowołoskoniec, Oborniki i Łukowo, gmina Oborniki o łącznej powierzchni 3,24 ha.
W obszar opracowania przedmiotowego planu wchodzi:

[24] za: https://bialybor.e-mapa.net/
[25] za: GIOŚ. 2020. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie wielkopolskim

a) teren części działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10852 położonej w miejscowości Oborniki, gmina Oborniki (zwany dalej Terenem A),
b) teren działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10186/12 położonej w miejscowości Łukowo, gmina Oborniki, oraz teren części działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10186/13, położonej w miejscowości Łukowo, gmina Oborniki (zwane dalej Terenem B),
c) teren działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków nr 10786/2 położonej w miejscowości Nowołoskoniec, gmina Oborniki (zwany dalej Terenem C).

Zgodnie z rejestrem gruntów ww. tereny działek stanowią użytki leśne oznaczone symbolem Ls i stanowią własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych. Przesłanką sporządzenia miejscowego planu dla wskazanych obszarów są uregulowania prawne stanu faktycznego zgodnie z wyznaczonymi kierunkami określonymi w zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki.

IV.2. Ustalenia projektu planu miejscowego

W sporządzanym planie miejscowym przewiduje się zasadniczo zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania Terenów A, B i C.
Zgodnie z projektem mpzp, ustalono następujące przeznaczenie terenów:
Teren A – teren zieleni naturalnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz teren drogi dojazdowej.
Teren B – tereny usług sportu i rekreacji, teren parkingu lub zieleni naturalnej.
Teren C – teren lasu, teren drogi dojazdowej.
Mając na uwadze stan rzeczywistego zagospodarowania działek, należy stwierdzić, że jest on zgodny z określonym w miejscowym planie przeznaczeniem terenu.

Przedmiotem ustaleń planu są 3 obszary (Tereny: A, B, C), o łącznej powierzchni 3,24 ha, w granicach których wyznaczono:
1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami 1MN, 2MN (w obrębie Terenu A);
2) tereny sportu i rekreacji, oznaczone na rysunku planu symbolem 1US i 2US (w obrębie Terenu B);
3) teren lasu 1L (w obrębie Terenu C);
4) teren zieleni naturalnej, oznaczone symbolami: 1ZN (w obrębie Terenu A), 2ZN (w obrębie Terenu B);
5) teren parkingu 1KOP jako uzupełniający dla terenu ZN, oznaczony na rysunku planu symbolem 1KOP-ZN (teren parkingu lub teren zieleni naturalnej) (w obrębie Terenu B);
6) tereny dróg dojazdowych 1KDD (w obrębie Terenu C), 2KDD (w obrębie Terenu A).

W zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustala się:
1) 1) zakaz budowy, przebudowy, rozbudowy, nadbudowy, odbudowy, rozbiórki, zmiany sposobu użytkowania obiektów kubaturowych z wyjątkiem ustaleń zawartych w niniejszej uchwale;
2) 2) dopuszczenie lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
3) zagospodarowanie zielenią wolnych od utwardzenia powierzchni terenów;

4) oświetlenie terenu 1KOP-ZN, położonego przy drodze wojewódzkiej nr 187, znajdującej się poza granicami planu, należy realizować w sposób uniemożliwiający wystąpienie zjawiska olśnienia u użytkowników drogi wojewódzkiej;
5) zakaz sytuowania ogrodzeń pełnych betonowych oraz żelbetowych.
6) .

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasad kształtowania krajobrazu ustala się:

1) zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
2) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem inwestycji celu publicznego;
3) przy pozyskiwaniu ciepła dla celów grzewczych i technologicznych stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, z dopuszczeniem pozyskiwania ciepła z sieci ciepłowniczej oraz z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących panele fotowoltaiczne;

4) nakaz zapewnienia właściwego klimatu akustycznego na granicy z terenami objętymi ochroną akustyczną, z uwzględnieniem pkt 5;

5) w zakresie ochrony przed hałasem, tereny 1MN i 2MN zalicza się do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i podlegają one ochronie akustycznej;

6) w przypadku przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach podlegających ochronie akustycznej, nakaz zastosowania przez podmioty emitujące hałas, skutecznych środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych ograniczających emisję hałasu, co najmniej do poziomów dopuszczalnych;

7) w zakresie gospodarki odpadami nakaz zagospodarowania odpadów, zgodnie z przepisami odrębnymi;

8) zakaz zabudowy i obowiązek zachowania istniejącego zagospodarowania terenu na obszarze krajobrazu priorytetowego ID 2372 „Dolina Warty" oraz korytarza ekologicznego „Dolina Warty" (załącznik nr 2);

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej:

W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, ustala się uwzględnienie w zagospodarowaniu zapisów audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego, w tym krajobrazu priorytetowego.

W zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa ustala się:

dla terenu położonego w granicach krajobrazu priorytetowego ID 2372 „Dolina Warty" oraz korytarza ekologicznego „Dolina Warty", ochronę zgodnie z zapisami planu w §15 ust. 2.

W zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, oznaczonych na załączniku graficznym nr 2, zabrania się gromadzenia ścieków nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji ustala się:

1) dopuszczenie budowy, przebudowy, rozbudowy komunikacji drogowej w granicach terenów 1KDD i 2KDD;
2) dopuszczenie prowadzenia sieci uzbrojenia technicznego w pasie drogowym komunikacji drogowej, zgodnie z przepisami odrębnymi;

3) szerokość komunikacji drogowej w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu;
4) nakaz zapewnienia miejsc do parkowania dla samochodów osobowych na terenach 1MN i 2MN w liczbie co najmniej dwa miejsca postojowe na jeden lokal mieszkalny;
5) dopuszczenie lokalizowania parkingów w granicach terenu 1KOP/ZN na maksymalnie 40% powierzchni tego terenu;
6) zapewnienie miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej:

1) dopuszczenie budowy, przebudowy, rozbudowy sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz rozbiórki w przypadkach kolizji z planowaną zabudową;
2) realizację infrastruktury technicznej i urządzeń infrastruktury technicznej;
3) w zakresie terenów oznaczonych symbolem 1MN i 2MN, zaopatrzenie budynków mieszkalnych jednorodzinnych położonych poza granicami planu w wodę z sieci wodociągowej;
4) odprowadzanie ścieków bytowych, komunalnych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
5) odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
6) zaopatrzenie w energię elektryczną z sieci elektroenergetycznej z dopuszczeniem stosowania energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych – fotowoltaiki;
7) realizację inwestycji elektroenergetycznych oraz usuwanie kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi;
8) dopuszczenie robót budowlanych w zbliżeniu lub na skrzyżowaniu z infrastrukturą techniczną elektroenergetyczną;
9) dopuszczenie zaopatrzenia w gaz z dystrybucyjnej sieci gazowej;
10) dopuszczenie uzbrojenia terenu w zakresie usług teletechnicznych, telekomunikacyjnych, w oparciu o istniejącą i projektowaną sieć teletechniczną, telekomunikacyjną;
11) w zakresie urządzeń melioracyjnych obowiązek zachowania systemu melioracyjnego, a w przypadku konieczności jego naruszenia przebudowę;
12) zasady ochrony przeciwpożarowej: – należy uwzględnić przepisy ochrony przeciwpożarowej w zakresie zaopatrzenia w wodę, dróg pożarowych;
13) dopuszczenie dojść i dojazdów do infrastruktury technicznej.

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenu oraz ograniczenia w jego użytkowaniu ustala się:

1) uwzględnienie w zagospodarowaniu i zabudowie działek budowlanych ograniczeń wynikających z odległości technicznych od sieci infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
2) nakaz zachowania ograniczeń wynikających z położenia terenu objętego planem w granicach obszaru Natura 2000;
3) teren objęty opracowaniem planu obejmuje koncesja nr 3/2019/Ł z dnia 12.04.2019 r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż w obszarze „Szamotuły – Poznań Północ", ważna do dnia 12.04.2029r.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oznaczonych na rysunku planu (załącznik nr 1, Teren A) symbolami 1MN i 2MN ustala się:

1) wydzielenie nowych działek wyłącznie w celu powiększenia sąsiednich nieruchomości, położonych poza granicami planu lub regulacji granic pomiędzy sąsiadującymi nieruchomościami;
2) geometrię nowo wydzielonych działek dostosowaną do geometrii sąsiednich działek budowlanych, położonych poza granicami planu, na potrzeby powiększenia których działki mają być

wydzielone, przy czym należy zachować kąt położenia granic nowo wydzielanych działek, w stosunku do pasa drogowego od 80° do 100°;

3) brak wytycznych odnośnie minimalnej powierzchni nowo wydzielonej działki;

4) w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:

a) dopuszcza się zabudowę tymczasową, zgodnie z przepisami odrębnymi,

b) dopuszczenie budowy infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi,

c) wskaźnik intensywności zabudowy: 0,0 liczony jako stosunek powierzchni całkowitej zabudowy do powierzchni działki,

d) powierzchnię zabudowy: do 100% powierzchni działki,

e) powierzchnię biologicznie czynną: nie mniej niż 90% powierzchni działki,

5) ustala się zasady obsługi w zakresie komunikacji drogowej, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz:

a) dostęp do dróg publicznych gminnych zlokalizowanych poza granicami planu poprzez drogę dojazdową zlokalizowaną na terenie 2KDD;

b) lokalizację miejsc do parkowania z uwzględnieniem §12 ppkt 4;

6) stawkę procentową jednorazowej opłaty za wzrost wartości nieruchomości: 30%.

Dla terenów sportu i rekreacji, oznaczonych na rysunku planu (załącznik nr 2, Teren B) symbolami 1US i 2US ustala się:

1) dla terenu oznaczonego symbolem 1US w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:

a) zakaz realizacji budynków,

b) dopuszczenie budowy toru motocrossowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą,

c) dopuszczenie budowy urządzeń rekreacyjnych;

d) dopuszczenie budowy infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi,

e) brak określenia wskaźnika intensywności zabudowy,

f) powierzchnię biologicznie czynną: nie mniej niż 80% powierzchni terenu;

2) dla terenu oznaczonego symbolem 2US w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:

a) zakaz zabudowy,

b) obowiązek zachowania istniejącego zagospodarowania terenu.

3) zasady obsługi w zakresie komunikacji drogowej, zgodnie z przepisami odrębnymi:

a) dostęp do drogi publicznej wojewódzkiej nr 187, zlokalizowanej poza granicami planu, poprzez teren 1KOP-ZN określony na rysunku planu (załącznik nr 2),

4) stawkę procentową jednorazowej opłaty za wzrost wartości nieruchomości: 30%.

1)

Dla terenu lasu, oznaczonego na rysunku planu (załącznik nr 3, Teren C) symbolem 1L ustala się:

1) w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:

a) zagospodarowanie terenu zgodne z przepisami odrębnymi,

b) zakaz zabudowy za wyjątkiem lokalizacji obiektów służących realizacji zadań z zakresu racjonalnej gospodarki leśnej, opisanych w przepisach odrębnych;

c) powierzchnię biologicznie czynną: nie mniej niż 95% powierzchni terenu,

d) dopuszczenie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej,

e) nie ustala się parametrów dla obiektów kubaturowych lokalizowanych, z zastrzeżeniem §16 ppkt 1) lit. b);

2) obsługę komunikacyjną z przyległych dróg publicznych, położonych poza granicami planu oraz do terenu drogi dojazdowej oznaczonej w planie symbolem 1KDD;

3) stawkę procentową jednorazowej opłaty za wzrost wartości nieruchomości: 0%.

Dla terenu zieleni naturalnej, oznaczonego na rysunku planu symbolem 1ZN (załącznik nr 1, Teren A) ustala się:

1) w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:
   a) zakaz zabudowy obiektami kubaturowymi za wyjątkiem obiektów służących obsłudze infrastruktury technicznej,
   b) powierzchnię biologicznie czynną: nie mniej niż 80% powierzchni terenu
   c) dopuszczenie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej,
   d) dopuszczenie ciągów pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych,
   e) dopuszczenie lokalizowania miejsc postojowych;
2) obsługę komunikacyjną z przyległych dróg:
   a) do dróg gminnych zlokalizowanych poza granicami planu, poprzez drogę dojazdową oznaczoną na rysunku planu symbolem 2KDD;
3) stawkę procentową jednorazowej opłaty za wzrost wartości nieruchomości: 0%.

Dla terenu zieleni naturalnej, oznaczonego na rysunku planu symbolem 1KOP-ZN (załącznik nr 2, Teren B) ustala się:

1) podstawowe przeznaczenie terenu ZN – zieleń naturalna;
2) uzupełniające przeznaczenie terenu KOP – teren parkingu;
3) w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:
   a) zakaz zabudowy obiektami kubaturowymi,
   b) dopuszczenie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej,
   c) dopuszczenie ciągów pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych,
   d) dopuszczenie lokalizowania parkingu do 40% powierzchni terenu;
4) obsługę komunikacyjną z przyległych dróg: do drogi wojewódzkiej nr 187, położonej poza granicami planu;
5) powierzchnię biologicznie czynną: nie mniej niż 60% powierzchni terenu;
6) stawkę procentową jednorazowej opłaty za wzrost wartości nieruchomości: 0%.

Dla terenu komunikacji drogowej publicznej – dróg dojazdowych, oznaczonych na rysunku planu (załącznik nr 1 – Teren A i nr 3 – Teren C) symbolami 1KDD i 2KDD ustala się:

1) w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenu:
   a) lokalizację drogi dojazdowej co najmniej jednojezdniowej,
   b) minimalną szerokość drogi 10 m,
   c) dopuszczenie ciągów pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych, przy czym ustala się budowę chodnika o szerokości minimum 1,5 m po obu stronach jezdni lub po jednej stronie jezdni, gdy po drugiej stronie zlokalizowana będzie droga rowerowa,
   d) dopuszczenie lokalizowania wjazdów i zjazdów z dróg publicznych na tereny przyległe w miejscach wskazanych przez gestora drogi, z ograniczeniami wynikającymi z przepisów odrębnych,
   e) dopuszczenie lokalizowania skrzyżowań i połączeń z innymi drogami publicznymi jedynie w miejscach uzgodnionych z właściwymi gestorami drogi, z ograniczeniami wynikającymi z przepisów odrębnych,
   f) dopuszczenie budowy sygnalizacji świetlnej wraz z niezbędnymi urządzeniami i infrastrukturą,
   g) dopuszczenie budowy przejść pieszych naziemnych,

h) dopuszczenie budowy urządzeń drogowych spowalniających ruch kołowy, w szczególności takich jak garby, szykany, bariery przysłaniające i inne, w tym takich urządzeń, które miejscami zawężają pole przejazdu do minimalnej szerokości wymaganej przepisami odrębnymi,
i) dopuszczenie lokalizowania zieleni towarzyszącej z zastrzeżeniem, że zieleń ta nie może pogarszać warunków bezpieczeństwa, w tym widoczności,
j) dopuszczenie lokalizowania sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej,
k) wysokość budowli: do 15,0 m;

2) stawkę procentową jednorazowej opłaty za wzrost wartości nieruchomości: 0%.

IV.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu miejscowego

Brak planu miejscowego dla analizowanego terenu może spowodować utrudnienia w odpowiednim określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy, a także wyposażenia w sieci infrastruktury technicznej. Brak podjęcia ustaleń projektu planu może skutkować utrzymaniem się obecnego sposobu użytkowania oraz spowodować częściowe zagospodarowanie terenów w drodze decyzji o warunkach zabudowy, powodując naruszenie walorów krajobrazu przyrodniczego, kulturowego oraz architektonicznego. Utrzymanie obecnego zagospodarowania terenu nie spowoduje zmian w istniejącym środowisku. Wprowadzenie na tych terenach zabudowy doprowadzić może do częściowej ich fragmentacji i lokalizacji nowych inwestycji w sposób chaotyczny, nienawiązujący do już istniejących struktur osadniczych. W przypadku realizacji nowej zabudowy bez ustaleń planu miejscowego, problem stanowić może brak możliwości realizacji kompleksowych rozwiązań w zakresie obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych oraz brakiem systemowego wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną. Skutkiem tego może być lokalne zanieczyszczenie gleby, wód gruntowych. Dodatkowo brak realizacji ustaleń projektu planu miejscowego może przyczynić się do wprowadzenia chaosu przestrzennego i pogorszenia krajobrazu oraz powstania konfliktów pomiędzy potrzebami ochrony środowiska, a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Ponadto, realizacja polityki przestrzennej w oparciu o nieaktualny plan miejscowy lub o decyzje administracyjne (wynikające z zasady dobrego sąsiedztwa) nie gwarantuje władzom gminy wystarczającej kontroli nad procesami inwestycyjnymi, co z kolei może przyczynić się do jego zagospodarowania w sposób przypadkowy i niekorzystny dla całości terenu, nie uwzględniający zasad ładu przestrzennego. Taka sytuacja prowadzić może do powstania chaosu przestrzennego obszaru, powstania swoistej mozaiki funkcjonalnej i niekorzystnego przenikania się funkcji ze sobą kolidujących, a przede wszystkim do zniszczenia komponentów środowiska przyrodniczego.

Sporządzenie i uchwalenie dla przedmiotowego obszaru planu miejscowego pozwoli na jednoznaczne określenie przeznaczenia poszczególnych terenów, a także sposobów ich zagospodarowania, zgodnie z przyjętą dla tego obszaru w studium polityką przestrzenną.

W przypadku niepodjęcia realizacji założeń projektu mpzp, mogłyby wystąpić zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki. Do aspektów pozytywnych pod względem ochrony środowiska naturalnego można by zaliczyć ogólny brak potencjalnej ingerencji w niektóre komponenty środowiska przyrodniczego, takie jak powierzchnia ziemi i flora.

Jest to jednak sytuacja hipotetyczna: w rzeczywistości najprawdopodobniej na omawianym obszarze realizowane byłyby inwestycje indywidualne, głównie w zakresie budownictwa

mieszkaniowego. Poza tym stan zanieczyszczenia środowiska omawianego terenu prawdopodobnie utrzymywał by się na dotychczasowym poziomie.

Reasumując, ocenia się, że brak realizacji ustaleń projektu mpzp nie gwarantuje mniejszej ingerencji w środowisko przyrodnicze niż odbywa się to obecnie.

V OCENA SKUTKÓW WPŁYWU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU MPZP NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA ORAZ NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE JAKO CAŁOŚĆ

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy autor uwzględnił wszystkie aspekty ochrony środowiska. Założono również, że zagospodarowanie terenów objętych projektem mpzp będzie się odbywało przy maksymalnym zakresie zainwestowania, dopuszczonym w projekcie mpzp.

Bardzo istotne i korzystne z punktu widzenia ochrony środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzkiego są zapisy zawarte w § 5 ocenianego projektu mpzp. Zgodnie z nimi:

1) w zakresie ochrony przed hałasem, nakazuje się zapewnienie właściwego klimatu akustycznego na terenach 1MN i 2MN (zaliczonymi do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej), a w przypadku przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach podlegających ochronie akustycznej, nakaz zastosowania przez podmioty emitujące hałas, skutecznych środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych ograniczających emisję hałasu, co najmniej do poziomów dopuszczalnych;

2) zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – a więc inwestycji o potencjalnie największym ryzyku negatywnego oddziaływania na środowisko;

3) zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem inwestycji celu publicznego;

3) przy pozyskiwaniu ciepła dla celów grzewczych i technologicznych stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, z dopuszczeniem pozyskiwania ciepła z sieci ciepłowniczej oraz z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących panele fotowoltaiczne;

4) w zakresie gospodarki odpadami nakazuje się zagospodarowanie odpadów zgodnie z przepisami odrębnymi;

5) zakazuje zabudowy i obowiązek zachowania istniejącego zagospodarowania terenu na obszarze krajobrazu priorytetowego ID 2372 „Dolina Warty” oraz korytarza ekologicznego „Dolina Warty”

Tym samym punktem wyjściowym wdrażanego miejscowego planu, jest maksymalne ograniczenie potencjalnych negatywnych oddziaływań do jak najmniejszego obszaru.

V.1. Wpływ na warunki klimatyczne i stan higieny atmosfery

Topoklimat oraz stan higieny gminy Oborniki są wypadkową szeregu czynników zarówno o charakterze naturalnym, jak i antropogenicznymi działaniami dokonywanymi w przeszłości i obecnie.

Ocenia się, że zapisy projektu mpzp nie przyczynią się do znaczących zmian składu powietrza atmosferycznego na omawianym obszarze oraz w okolicy. Należy jednak pamiętać, że pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym, a zmianami klimatycznymi oraz koniecznością adaptacji do zmian klimatu występuje sprzężenie zwrotne. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności.[26]

[26] za: Ministerstwo Środowiska. 2013. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Warszawa.

W przypadku realizacji projektu mpzp klimat (w tym mikroklimat) nie będą zagrożone. Spowodowane będzie to przede wszystkim niewielką skalą zmian, które wprowadzone będą na małym obszarze. Przeciwdziałanie zmianom klimatu (w tym mikroklimatu) polegać ma, zgodnie z projektem mpzp, na:

- skutecznym systemie planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów (m.in. poprzez ograniczenie powierzchni utwardzonych i zabudowy, a także zachowanie terenów zieleni i lasów),
- ochronie różnorodności biologicznej.

Są to działania zgodne ze Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Zgodnie z zapisami projektu mpzp nie przewiduje się lokowania instalacji, których funkcjonowanie powodowałoby wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, na które wymagane byłoby uzyskanie pozwolenia[27]. Użytkowanie tego terenu będzie odbywało się na ogół w ramach powszechnego korzystania ze środowiska. Ponadto rozwiązania zaproponowane w projekcie mpzp mogą poprawić jakość powietrza atmosferycznego i topoklimat omawianego terenu.

Obowiązującymi obecnie na terenie gminy Oborniki uchwałami Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w zakresie programów ochrony powietrza są:

(1) Uchwała nr IX/168/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej" (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2019 r., poz. 6240),

(2) Uchwała nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielk. Z 2020 r., poz. 5954). Ponadto, zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030", istotne jest osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu poprzez wdrożenie programów ochrony powietrza. Analizując zapisy powyższych dokumentów strategicznych, w tym szczególnie działania naprawcze, stwierdza się, że projekt mpzp w pełni spełnia wskazane w ww. uchwałach wytyczne. Osiągnięcie założonych w ww. dokumentach celów będzie realizowane przede wszystkim poprzez znaczące ograniczenie zabudowy na omawianym obszarze, co pozytywnie wpłynie na przewietrzenie terenu.

Ma to fundamentalne znaczenie dla ochrony powietrza (swobodna dyspersja zanieczyszczeń obniża ich stężenie w powietrzu). Ponadto, duży udział zadrzewień (w tym drzew iglastych) korzystnie wpływa na adsorpcję zanieczyszczeń powietrza i – także – zmniejszenie ich stężeń w powietrzu.

Rozwiązania zaproponowane w projekcie mpzp mogą poprawić jakość powietrza atmosferycznego i topoklimat omawianego terenu. Z punktu widzenia ochrony powietrza istotne jest osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu poprzez wdrożenie programów ochrony powietrza.

Co istotne, w projekcie mpzp uwzględniono szereg działań naprawczych, określonych w obowiązującym Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, a zmierzających do ograniczenia emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz B(a)P. Np.:

- ograniczono zabudowę zapewniając przewietrzanie miasta (w obrębie Terenu A),
- zachowano zieleń izolacyjną, w tym zieleń wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu (w obrębie Terenu B),

[27] w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska

- zachowano ciągłość korytarzy ekologicznych (zwłaszcza Teren B i Teren C – zagwarantowano brak zabudowy korytarzy ekologicznych),
- zastosowano wysokie wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na terenach 1MN, 2MN oraz 1US i 2US,
- zachowano tereny zadrzewione i zalesione,

Główne tendencje w zakresie zmian klimatu w Polsce w ostatnich latach to:
- nasilenie zjawisk ekstremalnych, w tym szczególnie dotkliwych fal upałów;
- obserwuje się tendencje spadkowe liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych;
- nastąpiła zmiana struktury opadów; zaobserwowano między innymi wzrost liczby dni z opadem o dużym natężeniu (opad dobowy > 50 mm);
- w okresie chłodnej pory roku (X-IV) wyróżnia się wzmożony udział prędkości wiatru w porywach do 17 m/s stanowiących znaczne zagrożenie, w okresie lata (VI-VII) pojawiają się natomiast huraganowe prędkości wiatru).

Biorąc powyższe pod uwagę, w projekcie mpzp znalazły się zapisy przeciwdziałające i dostosowujące się do tendencji zmian klimatu. Są to m. in. zapisy o ustaleniu pow. biologicznie czynnej oraz ograniczające maksymalną zabudowę.

Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowy opis potencjalnych skutków realizacji mpzp na warunki klimatyczne i stan higieny atmosfery.

Oddziaływanie na jakość powietrza terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

Wpływ na jakość powietrza atmosferycznego lokowania ww. terenów związany jest przede wszystkim z emisjami do atmosfery zanieczyszczeń powstających w instalacjach do spalania paliw (grzewczych) oraz w wyniku zwiększonego ruchu samochodowego w rejonie opracowania. Szacuje się, że ilość pojazdów oraz natężenie ruchu drogowego na omawianym terenie w wyniku realizacji projektu zmiany mpzp nieznacznie wzrośnie. Z uwagi jednak na niewielką ilość obiektów, która tu powstanie względem stanu istniejącego, nie przewiduje się, aby wzrost zanieczyszczeń wywołany emisjami spalin z pojazdów mechanicznych był znaczący. W przypadku emisji zanieczyszczeń z instalacji grzewczych to skład oraz ilość powstających zanieczyszczeń będzie zależała przede wszystkim od rodzaju instalacji do spalania paliwa i stosowanych paliw. Jeżeli chodzi o rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń w czasie i przestrzeni prognozuje się, że największe emisje przypadać będą w sezonie grzewczym i są zależne od warunków pogodowych w danym roku. Ogólnie większe i dłuższe emisje występują w zimie. Prognozuje się, że emitory (kominy), które tu powstaną będą niewysokie i tym samym nastąpią emisje zanieczyszczeń do powietrza, które mogą wpłynąć na jego jakość na terenie opracowania. Korzystny jest zapis w projekcie mpzp, zgodnie z którym w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw dla celów grzewczych i technologicznych stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, z dopuszczeniem pozyskiwania ciepła z sieci ciepłowniczej oraz z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących panele fotowoltaiczne. Dzięki wdrożeniu takich rozwiązań emisje substancji do powietrza powinny być tu niższe (zarówno ilość jak i skład – tylko kilka substancji, z wyłączeniem wysoce toksycznych), a tym samym wpływ na jakość powietrza także będzie nieduży.

Oddziaływanie na jakość powietrza *terenów dróg dojazdowych oraz parkingu*:

Prognozuje się, że na etapie eksploatacji dróg emisje spalin będą sumarycznie większe niż podczas fazy budowy, jednocześnie jednak rozłożone w czasie i w przestrzeni. Prognozowany wzrost ruchu pojazdów w regionie będzie niewielki, ale pozwala sądzić, że tendencja emisji spalin do atmosfery będzie delikatnie wzrastała. Z drugiej strony, zastosowanie środków łagodzących oraz wdrażanie

nowych technologii (zarówno konstrukcyjnych – silników, jak i materiałów pędnych – paliw) pozwoli na ograniczenie potencjalnego negatywnego wpływu na omawiany obszar. Reasumując – nie będzie to wpływ znaczący.

Oddziaływanie na jakość powietrza *terenach sportu i rekreacji*:

Na terenie sportu i rekreacji 1US przewiduje się budowę toru motocrossowego. Na wstępie należy zaznaczyć, że na przedmiotowej nieruchomości istnieje już tor motocrossowy. Wskazana w projekcie mpzp budowa toru będzie zatem jego niewielką rozbudową. Podczas budowy emisje substancji do powietrza będą niewielkie. Natomiast, w fazie eksploatacji toru, prognozowany jest niewielki wzrost ruchu pojazdów na tym obszarze, a emisji spalin do atmosfery będzie delikatnie wzrastała. Nie będą to jednak wielkości znaczące i kumulujące się w czasie, dlatego wpływ realizacji toru motocrossowego na stan jakość powietrza będzie mało znaczący.

Z uwagi na zakaz zabudowy i obowiązek zachowania istniejącego zagospodarowania terenu 2US, ocenia się, że wpływ ustaleń mpzp na środowisko będzie praktycznie pomijalny (nieznacznie korzystny: umożliwi lepsze przewietrzenie terenu i dyspersję potencjalnych zanieczyszczeń powietrza z terenów sąsiednich).

Oddziaływanie na jakość powietrza *terenów zieleni naturalnej i lasów*:

Generalnie, tereny zieleni i las to zadrzewione obszary. Zachowanie powierzchni zadrzewionej (oraz realizacja nasadzeń roślinności) pozytywnie wpływa na jakość powietrza atmosferycznego. Natomiast wpływ na topoklimat uwarunkowany jest kilkoma czynnikami – przede wszystkim zależy od: (1) lokacji drzew i krzewów, szczególnie względem istniejących zabudowań i szlaków komunikacyjnych; (2) sposobu nasadzeń (gęstość siewu/sadzenia); (3) składu gatunkowego wybranych roślin. Z reguły zwiększenie lesistości czy nasadzeń roślinności poprawia także topoklimat, jednakże wspomniane czynniki mogą stanowić barierę dla właściwej cyrkulacji powietrza. Dlatego ważne jest dobranie odpowiedniej lokalizacji by nie tworzyć barier fizycznych dla swobodnych ruchów powietrza i unikać tworzenia warunków dla formowania się zastoisk powietrza. Celem kształtowania wymuszonego obiegu powietrza należy zastosować odpowiednią ilość nasadzeń dobranych nieprzypadkowo gatunków drzew. Należy bowiem pamiętać o takich choćby aspektach jak: różne powierzchnie „bryły" tworzone przez poszczególne gatunki drzew; odporność na warunki atmosferyczne; swoiste reakcje fizjologiczne roślin (np. gatunki iglaste rosnące w zacienieniu wykazują tendencję do utraty igieł – osłabienie funkcji wiatrochronnej czy estetycznej) i inne. Ocenia się, że położenie terenów leśnych oraz zadrzewionych są prawidłowe dla korzystnego kształtowania jakości powietrza na omawianym terenie oraz poprawy topoklimatu.

V.2. Wpływ na klimat akustyczny

Oddziaływanie na jakość powietrza terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:

Prognozuje się, że emisje hałasu związane z przeznaczeniem ww. terenów nie będą wysokie. Wynika to z charakteru użytkowania tych terenów. Z uwagi na zapis w projekcie mpzp, zgodnie z którym w zakresie ochrony przed hałasem, nakazuje się zapewnienie właściwego klimatu akustycznego na terenach 1MN i 2MN (zaliczonymi do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej), stwierdza się, że przy planowaniu i realizacji obiektów na omawianych terenach, nie można tu korzystać ze środowiska w zakresie, który mógłby przekraczać dopuszczalne normy. Jednocześnie, zgodnie z projektem mpzp „w przypadku przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach podlegających ochronie akustycznej, nakaz zastosowania skutecznych środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych ograniczających emisję hałasu, co najmniej do poziomów dopuszczalnych". Są to zatem korzystne zapisy.

Ponadto, z powyższego wynika, że w zasadzie ludność tu przebywająca będzie korzystała ze środowiska na zasadzie powszechnego korzystania w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska – bez użycia instalacji, nie emitując przy tym hałasu o znaczącym natężeniu. Nie będą użytkowane tu urządzenia ani tym bardziej instalacje posiadające wysoką moc akustyczną. Sporadycznie użytkowane urządzenia nie będą powodowały przekroczenia poziomów parametrów $L_{Aeq\ D}$ i $L_{Aeq\ N}$ określonych w przepisach szczegółowych (w tym na terenach sąsiednich). Należy założyć, że każde konkretne rozwiązanie zagospodarowania tego terenu będzie musiało spełniać określone kryteria ochrony przed hałasem na przedmiotowych terenach. Na poziomie projektu mpzp ochronie akustycznej będą służyły także zapisy ograniczające powierzchnię zabudowy (co z kolei zmniejsza ogólną antropopresję i związanymi z nimi emisjami hałasu).

Oddziaływanie na jakość powietrza terenów dróg dojazdowych oraz parkingu:

Ogólnie oddziaływanie terenów komunikacji (w tym szczególnie dróg) poprzez emisje hałasu na okolicę można podzielić na dwa etapy: I – etap budowy/przebudowy oraz II – etap eksploatacji. Warto podkreślić, że to na etapie potencjalnej budowy/przebudowy spodziewane są największe emisje hałasu; będzie to jednak hałas krótkotrwały, nie kumulujący się w czasie. Podczas eksploatacji, w wyniku zastosowanych ograniczeń administracyjnych można będzie ograniczyć skutki emisji hałasu z pojazdów silnikowych. Poza tym, nie przewiduje się znacznego natężenia ruchu drogowego w rejonie obszaru objętego projektem mpzp. Na omawianym terenie brak jest dróg wyższej kategorii a ruch, który się tu odbywa ma charakter lokalny.

Oddziaływanie na jakość powietrza terenów sportu i rekreacji:

Na terenie sportu i rekreacji 1US przewiduje się budowę toru motocrossowego. Na wstępie należy zaznaczyć, że na przedmiotowej nieruchomości istnieje już tor motocrossowy. Wskazana w projekcie mpzp budowa toru będzie zatem jego niewielką rozbudową. W wyniku realizacji zapisów projektu mpzp należy spodziewać się niewielkiego wzrostu liczby pojazdów (głównie motocrossów) korzystających z tego terenu. W wyniku użytkowania terenu (w tym motocyklami tpu cross), należy spodziewać się czasowego wzrostu emisji hałasu. Będzie to jednak hałas krótkotrwały, nie kumulujący się w czasie. Z uwagi na brak w sąsiedztwie terenów wymagających zachowania komfortu akustycznego, nie przewiduje się, by powyższe emisje hałasu miały negatywny skutek dla otoczenia. Ponadto, istnieją środki zaradcze, niezależne od zapisów miejscowego planu, które mogą skutecznie zniwelować emisje hałasu (np. ograniczenie mocy dopuszczonych tu do ruchu motocykli, albo ograniczenie maksymalnej liczby uczestników poszczególnych wyścigów). Mając powyższe na

uwadze ocenia się, że oddziaływanie na otoczenie przedmiotowego terenu sportu i rekreacji będzie niewielkie.
Z uwagi na zakaz zabudowy i obowiązek zachowania istniejącego zagospodarowania terenu 2US, ocenia się, że wpływ ustaleń mpzp na środowisko będzie praktycznie pomijalny.

Oddziaływanie na jakość powietrza terenów zieleni naturalnej i lasów:
Tereny zieleni naturalnej i lasu to zadrzewione obszary. Na terenach lasu, zieleni naturalnej i wód powierzchniowych nie przewiduje się lokowania emiterów hałasu mogących potencjalnie spowodować długotrwałe, ponadnormatywne emisje hałasu.

W celu prawidłowego kształtowania klimatu akustycznego w odniesieniu do terenów wymagających komfortu akustycznego w środowisku, w razie konieczności wskazuje się podjęcie działań poprawiających klimat akustyczny gminy. Mogą to być m.in. czynności mające na celu: zachowania bezpiecznej odległości linii zabudowy od źródeł hałasu, planowania przegród przeciwhałasowych w miejscach, w których zachowanie bezpiecznej odległości od źródeł hałasu nie jest możliwe, przekształcania terenów zabudowy rozmieszczonej wzdłuż dokuczliwych źródeł hałasu w tereny zabudowy usługowej – nieposiadających wymagań akustycznych, ograniczania ruchu i parkowania pojazdów ciężkich na terenach wymagających utrzymania odpowiedniego komfortu akustycznego, poprzez odpowiednie zakazy ruchu i organizowanie wydzielonych parkingów czy w końcu poprzez stosowanie administracyjnych ograniczeń prędkości obniżających poziom hałasu generowany przez ruch uliczny. Nowe obiekty budowlane powinny być lokalizowane na obszarach gwarantujących zachowanie komfortu akustycznego poza zasięgiem negatywnych oddziaływań (tzn. emisji hałasu, wibracji – np. w wyniku realizacji projektu mpzp).

V.3. Oddziaływanie na warunki wodne

Zagrożenie wód podziemnych wynikające z działalności człowieka w kontekście gospodarowania wodami należy rozumieć jako potencjalną możliwość pogorszenia jakości lub zmniejszenia ilości wód, prowadząca do ograniczenia dostępnych do wykorzystania zasobów wód podziemnych dobrej jakości. Z przyrodniczego punktu widzenia zagrożenie wód podziemnych to możliwość zmiany ilości bądź cech fizyczno-chemicznych wody w stosunku do warunków naturalnych, na ogół spowodowanej bezpośrednio lub pośrednio działalnością człowieka. [28]
Ogólne przedstawienie zagrożeń wód podziemnych mogących potencjalnie występować na terenie gminy Oborniki przedstawiono w tabeli nr 3. Poniżej przedstawiono analizę stanu i zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie objętym projektem mpzp. Co istotne, obszar objęty opracowaniem leży poza obrębem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Dlatego ingerencje w teren potencjalnie mogące doprowadzić do zanieczyszczeń wód czy gleb nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla wód podziemnych mających strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju.
Istotne jest także to, że na terenach objętych mpzp brak jest wód powierzchniowych, a także ujęć wód powierzchniowych oraz ujęć wód podziemnych. Znacząco ogranicza to możliwości nagłych i niekontrolowanych zanieczyszczeń wód podziemnych.

Realizacja projektu mpzp spowoduje, że powstaną tu nowe ścieków bytowych, komunalnych. Zgodnie z projektem mpzp, ustala się odprowadzanie ścieków bytowych, komunalnych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Ponadto, na obszarze szczególnego zagrożenia

[28] za: Macioszyk A. (red.). 2006. Podstawy hydrogeologii stosowanej. PWN, Warszawa.

powodzią, zabrania się m.in. gromadzenia ścieków nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody.
Ponadto, ustala się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi. Natomiast zaopatrzenie w wodę ma odbywać się z sieci. Na obecnym etapie nie stwierdza się realnych zagrożeń dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku realizacji projektu mpzp.

Zagrożenie ilościowe (zmniejszenie zasobów wód)	Zagrożenie jakościowe wód (zanieczyszczenie, pogorszenie jakości)	
	Przyczyny/ogniska zanieczyszczeń	Zmiany krążenia wód, które wywołują zmiany chemiczne
(1) Zmiany warunków krążenia wód (2) Niewłaściwie wykonane melioracje (3) Odwodnienia budowlane (4) Nadmierna eksploatacja zasobów wód (5) Ograniczenie zasilania	(1) Spływy i przesiąkanie zanieczyszczonych wód środkami ochrony roślin oraz nawozami (2) Deponowanie zanieczyszczeń atmosferycznych z opadem i przesiąkanie (3) Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (4) Awarie i katastrofy	(1) Nadmierna eksploatacja wód zmieniająca warunki hydrochemiczne (2) Łączenie poziomów wodonośnych o różnej jakości wód (3) Przecięcie lub usunięcie warstw izolujących (4) Nawadnianie i melioracje rolnicze (5) Piętrzenie i infiltracja zanieczyszczonych wód powierzchniowych

Tabela 3. Potencjalne źródła zagrożeń wód podziemnych na terenie gminy Oborniki. Na podstawie: Macioszyk A. (red.). 2006. Podstawy hydrogeologii stosowanej. PWN, Warszawa, zmienione

Z przedstawionych w tabeli 3 zagrożeń w wyniku realizacji zapisów projektu mpzp potencjalnie może wystąpić zagrożenie wystąpienia lokalnych odwodnień w wyniku prac związanych z posadowieniem nowych budynków; przedsięwzięte środki oraz warunki zapewniające wymóg ochrony warstw wodonośnych będą musiały być sprecyzowane w projektach budowlanych, w decyzjach o pozwoleniu na budowę.

Potencjalne zagrożenia dla jakości wód podziemnych płynące z ruchu pojazdów mechanicznych na przedmiotowym terenie są związane z produktami ropopochodnymi: olej napędowy, smary, benzyna, olej przekładniowy, olej hydrauliczny i in. Może bowiem się zdarzyć – przynajmniej teoretycznie – że w wyniku awarii któraś z ww. substancji przedostanie się do środowiska gruntowo-glebowego. W praktyce nigdy nie da się wyeliminować w 100% możliwości wystąpienia awarii maszyn, ale można i trzeba dążyć do zminimalizowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Trudno jest przewidzieć/oszacować dokładniej prawdopodobieństwo takiej awarii. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę powierzchnię terenu i prognozowaną, niewielką liczbę pojazdów tu występujących, stwierdza się, że gdyby doszło do wycieku substancji ropopochodnych do gruntu to jednak nie będzie to stanowiło istotnego zagrożenia dla jakości wód podziemnych. Ważne jest, aby w przypadku wycieku substancji ropopochodnej szybko zainterweniować – np. zebrać zanieczyszczone masy ziemne i przetransportować do miejsca unieszkodliwiania substancji ropopochodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Substancje ropopochodne będą sorbowane przez grunt (bardzo niewielkie ilości będą mogły przedostać się na ograniczoną głębokość, sięgającą prawdopodobnie maksymalnie kilkudziesięciu centymetrów) a obszar zanieczyszczony ograniczony będzie do bezpośredniego miejsca wycieku.
Niezależnie od tego, aby ograniczyć możliwość wystąpienia jakichkolwiek awarii należy m.in.:
- użytkować wyłącznie sprawne maszyny i pojazdy;

- przestrzegać zasad BHP;
- kontrolować teren celem poszukiwania ewentualnych plam oleju a w przypadku ich odkrycia należy szybko znaleźć źródło wycieku i je wyeliminować.

Poza zagrożeniami wynikającymi z realizacji projektu mpzp istnieje także szereg pozytywnych zmian. To przede wszystkim zakaz gromadzenia ścieków nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody – na obszarze zagrożonym powodzią, a także szereg pozytywnych rozwiązań dotyczących poprawy jakości powietrza przyczyniających się do mniejszej ilości deponowanych z opadem atmosferycznym zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.

V.4. Wpływ na degradację powierzchni gruntu i gleb

Powierzchnia ziemi i gleba podlegają, na skutek działalności człowieka, przekształceniom i degradacji. Zagrożenia wynikają z ciągle pogłębiającej się i często niekontrolowanej urbanizacji i związanym z tym przeznaczeniem gruntów na cele inwestycyjne.

Na obszarze objętym prognozą także nie przewiduje się większych przekształceń powierzchni ziemi. Zmiany te będą miały raczej charakter lokalny i mało istotny.

Należy mieć na względzie, że większość obszarów wskazanych w projekcie miejscowego planu, jest już zagospodarowana w sposób© docelowy. Niewielkiej niwelacji mogą ulec jedynie tereny, na których staną nowe budynki (istniejące będą przebudowywane) oraz powstaną lokalne drogi i elementy infrastruktury technicznej, a także tor motocrossowy na nowym, obejmującym nowy fragment nieruchomości użytkowanej już w ten sposób. Ponadto, prace związane z realizacją tego typu zagospodarowania zawsze wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby: powstają nasypy z gruntu wybranego pod fundamenty nowych obiektów budowlanych oraz z wykopów pod sieci podziemnej i naziemnej infrastruktury technicznej. Prace ziemne będą dotyczyć strefy przypowierzchniowej gruntu. W efekcie końcowym powierzchnia terenu zostanie miejscami nieznacznie podniesiona, bez zasadniczego wpływu na jego ogólną konfigurację. Należy przypuszczać, że większość projektowanych obiektów będzie miała standardowe posadowienie, czyli do głębokości ok. 2,0 m p. p. t. i w tych przypadkach przekształcenia rzeźby związane z zainwestowaniem będą niewielkie. Ponadto, na terenach objętych projektem mpzp nastąpi ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej. Powierzchnie biologicznie czynne są korzystne dla stanu gleb i rzeźby terenu. W zależności od konkretnych rozwiązań mogą one umożliwić zachodzenie procesów biochemicznych w glebach. Ponadto na terenach biologicznie czynnych nie powstaną obiekty o znacznej objętości i masie, dzięki czemu nie będą oddziaływały znaczne siły nacisku na strukturę gleby i rzeźbę terenu, w efekcie nie niszcząc ich.

Należy mieć także na względzie, przekształcenia powierzchni ziemi zależeć będą w dużej mierze od rozwiązań technicznych. Dla optymalnego zabezpieczenia powierzchni ziemi i gleby przed degradacją, prace budowlane należy prowadzić tak, aby zapobiec ewentualnym zjawiskom geomechanicznym. Prace ziemne tj. niwelacje i wykopy należy wykonywać w okresach o niskich opadach, a odsłonięte powierzchnie trzeba zabezpieczać przed możliwością niekontrolowanych przepływów wód opadowych lub spływowych. Rowy odwodnieniowe należy zabezpieczyć technicznie lub biologicznie przed erozyjnym działaniem wody.

V.5. Oddziaływanie na szatę roślinną, populacje zwierząt, grzybów i porostów, a także na formy ochrony przyrody, w tym na różnorodność biologiczną

W fazie realizacji inwestycji liniowych/przebudowie już istniejących obiektów (wodociągi, kanalizacja) nastąpi negatywne oddziaływania na szatę roślinną na obszarze realizacji powyższych zadań. Główne zagrożenie spowodowane jest fizycznym usuwaniem roślinności w pasie technicznym robót oraz możliwością zmiany warunków siedliskowych poprzez naruszenie stosunków wodnych i przekształcenie gleb. Ponadto nastąpi okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku użycia ciężkiego sprzętu. Oddziaływanie to będzie miało jednak charakter czasowy. Nie mniej jednak mogą wystąpić ograniczone w czasie skutki uboczne podwyższonych emisji gazów i pyłów. Wśród nich można wymienić m.in. ogólne czasowe pogorszenie kondycji flory wskutek emisji: dwutlenku siarki (SO_2 – powoduje osłabienie procesu fotosyntezy, degradacja chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, chloroza i in.), tlenków azotu (N_2O, NO, NO_2 – upośledzenie wzrostu i fizjologii roślin), ozonu (O_3 – uszkodzenia liści), pyłów (utrudniają oddychanie, transpirację i asymilację roślinom) [29] . Biorąc pod uwagę obecne zagospodarowanie terenu (w większości już zagospodarowane z przeznaczeniem docelowym, określonym w mpzp) ocenia się, że realny wpływ ww. inwestycji na szatę roślinną będzie nieznaczący dla ochrony różnorodności biologicznej ogółem. Również emisje do powietrza nie wpłyną w sposób znaczący na roślinność znajdującą się w sąsiedztwie. Będą to bowiem emisje niskie – ulegną dyspersji, w efekcie czego imisja na terenach sąsiednich będzie także niska. Również w fazie eksploatacji dróg oddziaływanie na przyrodę ożywioną obejmować będzie tereny bezpośrednio przyległe do dróg. Związane ono będzie przede wszystkim ze zwiększeniem zanieczyszczeń powietrza oraz ze wzrostem emisji hałasu i wibracji. Spowoduje to odsunięcie się stref bytowania większości zwierząt od obszaru drogi. Jednakże w porównaniu do stanu rzeczywistego na chwilę obecną, spodziewany jest raczej niewielki wzrost ruchu drogowego w regionie co nie wpłynie znacząco na emisję hałasu i wibracji a także zanieczyszczeń (głównie powietrza).

Przeznaczenie terenów pod budownictwo może spowodować negatywne skutki jak choćby trwałe wyłączenie terenów z przyrodniczego użytkowania. Z drugiej zaś strony trzeba mieć na uwadze, że w obecnym stanie rzeczywistym znaczna część terenu objętego projektem planu mpzp jest już zabudowana lub zostaje obecnie zabudowywana. Co gorsza, bez mpzp dla omawianego terenu istnieje uzasadnione ryzyko, że nowopowstająca zabudowa może odbiegać od zakładanego całościowo rozwoju tego obszaru. Rozwój przestrzenny w oparciu o projekt mpzp stworzy prawdopodobnie bardziej rygorystyczne na konkretnych terenach wymogi co od ochrony środowiska (gdyż w wyniku ujęcia kompleksowego planowania przestrzennego tego obszaru tereny najcenniejsze będą szczególnie chronione) niż w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Analizując zgromadzone dane można też stwierdzić z dużym prawdopodobieństwem, że na obszarze objętym projektem mpzp występują – przynajmniej czasowo – gatunki chronione. Mogą one przebywać także w okolicy terenu objętego projektem mpzp. Dlatego celem ochrony narażonych gatunków, w tym szczególnie płochliwych ptaków, konieczne będą działania łagodzące potencjalne oddziaływanie emisji hałasu generowanych podczas budowy m.in. domów. Środki te zaproponowano w rozdziale IX. Jednakże wartość przyrodnicza szaty roślinnej omawianego obszaru nie jest szczególnie wysoka; niewielka jest także różnorodność gatunkowa zwierząt (brak gatunków rzadkich i/lub zagrożonych). Dlatego realizacja nowej zabudowy nie wpłynie znacząco na

[29] za: Łukasiewicz A., Łukasiewicz Sz. 2009. „Rola i kształtowanie zieleni miejskiej". Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

różnorodność biologiczną regionu – szczególnie w odniesieniu do stanu istniejącego. Na obszarze objętym projektem mpzp występują różne gatunki zwierząt. Zmniejszenie areału potencjalnego żerowiska czy też miejsca odpoczynku dla ptaków i innych zwierząt nie wpłynie znacząco negatywnie na ww. faunę. Terenów stanowiących potencjalne i alternatywne żerowiska dla zwierząt jest na terenie objętym mpzp oraz w jego sąsiedztwie stosunkowo dużo. Ponadto, na obszarze objętym projektem mpzp zostaną zachowane najcenniejsze pod kątem przyrodniczym elementy szaty roślinnej, tj. tereny leśne i zadrzewione.

Ustalenia projektu mpzp wprowadzają także powierzchnie biologicznie czynne, które dodatkowo mogą wzbogacić różnorodność biologiczną na tym obszarze, aczkolwiek wiele będzie zależało od indywidualnego podejścia właścicieli poszczególnych działek budowlanych. Z uwagi na mnogość podobnych miejsc do przebywania dla zwierząt w okolicy, nie stwierdza się, by z powodu emisji hałasu zachwiana zostałaby liczebność poszczególnych taksonów.

Realizacja nowych obiektów spowoduje lokalne zniszczenie fragmentów asocjacji roślinnych, które z uwagi na skład gatunkowy nie są cenne (dominują tu zbiorowiska pospolitych roślin ruderalnych). Na przedmiotowym terenie nie stwierdzono stanowisk chronionych gatunków roślin i grzybów. Podczas oględzin terenu stwierdzono jedynie nieczynne gniazdo grzywacza, a także gniazdo sroki. Poza tym nie stwierdzono obecności siedlisk gatunków chronionych.

Pozostałe ustalenia projektu mpzp nie wpłyną negatywnie na różnorodność biotyczną wspomnianych obszarów, a wręcz mogą przyczynić się do poprawy stanów niektórych z nich (np. poprzez ograniczenie możliwości deponowania zanieczyszczeń do gleb zapisy projektu mpzp propagują poprawę stanu środowiska przyrodniczego, w tym wód podziemnych).

Cały Teren A znajduje się w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015). Teren C znajduje się w całości w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015). Poza tym, na obszarach objętych miejscowym planem, brak jest form ochrony przyrody. Opis potencjalnego oddziaływania na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015) przedstawiono w rozdziale V.5.1.

V.5.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000 oraz ich integralność

Cały Teren A znajduje się w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015). Ponadto, Teren A położony jest ok. 95 m na południe od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Wełny (PLH300043).

W granicach Terenu B nie znajdują się żądne formy ochrony przyrody. Najbliższą, powierzchniową formy ochrony przyrody jest znajdujący się w odległości ok. 760 m na wschód Specjalny obszar ochrony siedlisk Biedrusko (PLH30000).

Teren C znajduje się w całości w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Notecka (PLB300015).

Dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Wełny (PLH300043) nie obowiązuje plan zadań ochronnych ani plan ochrony. Zgodnie ze standardowym formularzem danych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Wełny (PLH300043), oddziaływania negatywne, stanowiące zagrożenia i presje dla celów ochrony, to: tereny zurbanizowane (zagrożenie wewnętrzne), tereny zamieszkane (zagrożenie wewnętrzne); eutrofizacja (naturalna) (zagrożenie zewnętrzne); nawożenie (nawozy sztuczne) zagrożenie wewnętrzne); Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji , uprawiane w plenerze (zagrożenie wewnętrzne); drogi, autostrady (zagrożenie wewnętrzne i

zewnętrzne); odpady, ścieki (zagrożenie wewnętrzne); leśnictwo (zagrożenie wewnętrzne); wędkarstwo (zagrożenie wewnętrzne). Wśród oddziaływań pozytywnych zaliczyć należy leśnictwo i koszenie trawy, wymienione ww. dokumencie jako oddziaływania wewnętrzne. Zapisy miejscowego planu nie dopuszczają takich rozwiązań, w wyniku realizacji których mogłoby dojść do ww., niekorzystnych z punktu widzenia ochrony obszaru Dolina Wełny działań. Dlatego ocenia się, że w wyniku realizacji projektu mpzp nie nastąpią znaczące negatywne oddziaływania na cele i przedmiot obszarów Natura 2000, a także integralność sieci.

Zgodnie z obowiązującym dla obszaru Puszcza Notecka (PLB300015) planem zadań ochronnych, zagrożeniami dla ww. obszaru są m.in.: sporty wodne i rekreacja, turystyka, wyrąb starodrzewu, zmniejszenie powierzchni szuwaru, zabudowa brzegów jezior, prace leśne w okresie lęgowym, elektrownie wodne, kłusownictwo, wiosenne wypalanie roślinności, usuwanie drzew dziuplastych, niszczenie skarp, zmniejszenie powierzchni otwartych, usuwanie zakrzewień, płoszenie w obrębie noclegowisk w wyniku polowań, ogradzanie działek położonych nad jeziorami, stawami i rzekami. Zapisy miejscowego planu nie dopuszczają takich rozwiązań, w wyniku realizacji których mogłoby dojść do ww., niekorzystnych z punktu widzenia ochrony obszaru Puszcza Notecka działań. Dlatego ocenia się, że w wyniku realizacji projektu mpzp nie nastąpią znaczące negatywne oddziaływania na cele i przedmiot obszarów Natura 2000, a także integralność sieci.

Zgodnie z obowiązującym dla obszaru Biedrusko (PLH30000) planem zadań ochronnych, zagrożeniami dla ww. obszaru są m.in.: presja wędkarska, nieprawidłowa gospodarka rybacka, brak koszenia i wypasu, zalesianie, nawożenie, zmiana stosunków wodnych, neofityzacja, melioracje odwadniające i regulacje rzeki Warty, eutrofizacja siedlisk, zanieczyszczenie wód rzeki Warty, usuwanie martwych drzew, obniżanie poziomu wód gruntowych i wysychanie zbiorników wodnych. Zapisy miejscowego planu nie dopuszczają takich rozwiązań, w wyniku realizacji których mogłoby dojść do ww., niekorzystnych z punktu widzenia ochrony obszaru Biedrusko działań. Tym bardziej, że jest on położony ponad 700 m od granicy obszaru objętego miejscowym planem. Dlatego ocenia się, że w wyniku realizacji projektu mpzp nie nastąpią znaczące negatywne oddziaływania na cele i przedmiot obszarów Natura 2000, a także integralność sieci.

V.6. Oddziaływanie na krajobraz

Oceniając oddziaływanie projektu mpzp na krajobraz należy zaznaczyć, że krajobraz ma wiele znaczeń.

„Krajobraz materialny" (matterscape) jest rzeczywistością fizyczną, opisaną jako system podległy prawom natury. W tym ujęciu można wyróżnić: (1) strukturę krajobrazu, czyli przestrzenne relacje między jednostkami krajobrazowymi; (2) funkcjonowanie krajobrazu, czyli interakcje między przestrzennymi jednostkami krajobrazowymi; (3) zmienność, czyli przekształcenia struktury i funkcji układu jednostek ekologicznych w czasie.

„Krajobraz jako pojęcie społeczno-prawne" (powerscape) jest stworzony przez społeczność jako system norm i celów. Normy te są sformalizowane (akty prawne) oraz niesformalizowane (wywodzące się z tradycji, zwyczajów). Krajobraz w tym ujęciu to system norm, które regulują zasady postępowania danej społeczności w odniesieniu do otaczającego krajobrazu. Nie mają one charakteru uniwersalnego – są indywidualne dla różnych społeczności.

„Krajobraz mentalny" (mindscape) istnieje w „wewnętrznym świecie" każdej jednostki. Rzeczywistość wewnętrzna jest wytworem świadomości. Krajobraz mentalny jest krajobrazem doświadczanym przez ludzi; jest systemem indywidualnych wartości, sądów, odczuć, znaczeń nadawanych przestrzeni i jej komponentom. Krajobraz ma również wymiar percepcyjny, estetyczny,

artystyczny i egzystencjalny. Taki krajobraz można badać jedynie przy uwzględnieniu osoby obserwatora. Sam krajobraz zaś odbieramy przez nasze zmysły, dlatego poza rolą obserwatora istotne w ocenie krajobrazu będzie także miejsce, w którym obserwator się znajduje i z którego krajobraz jest kontemplowany. W takim rozumowaniu sama ocena krajobrazu powinna zatem skupić się na percepcyjnym podejściu do przestrzeni i na jej walorach estetycznych.

Wartość ogólna krajobrazu jest zagadnieniem bardzo złożonym, bowiem krajobraz nie ma charakteru statycznego, podlega permanentnie zmianom. Relacje pomiędzy elementami przyrodniczymi i kulturowymi zmieniają się w czasie i przestrzeni, tworząc tożsamość miejsca. Dopiero znając tożsamość miejsca można podjąć próbę oceny oddziaływania nań planowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Na omawianych Terenach zdecydowanie najbardziej wartościowym krajobrazem jest wskazany w Audycie Krajobrazowym fragment krajobrazu, położony w dolinie Warty, w granicach Terenu B, w obrębie krajobrazu systemu wód płynących (rz. Warty). Jego lokalizację przedstawiono na mapie nr 5. Na mapie nr 5 wskazano także najbliżej znajdujący się obszar negatywnego odbioru wizualnego (zakład przemysłowy). Na Terenie A i C również nie znajdują się tego typu obszaru. Ponadto, w granicach Terenów A, B i C, Sejmik Województwa Wielkopolskiego, nie uchwalił żadnej uchwały wprowadzającej strefy ochrony krajobrazu, wyznaczając przy tym: przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżnia*j*ące się lokalną formą architektoniczną, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych obszaru chronionego krajobrazu. Powyższe wynika z faktu, że na chwilę obecną, tereny te są położone poza obszarami chronionego krajobrazu oraz poza parkami krajobrazowymi. Na przedmiotowym obszarze brak jest konstrukcji o charakterze dominant, co jest korzystne dla odbioru krajobrazu na przedmiotowym obszarze. Generalnie, ustalenia miejscowego planu nie pogorszą stanu istniejącego. Poza tym, w granicach krajobrazu priorytetowego nie przewiduje się, zgodnie z zapisami mpzp, nowej zabudowy, mogącej długofalowo zniszczyć walory ww. krajobrazu priorytetowego. Pozostawienie ww. terenu niezabudowanego w sposób kompleksowy ochroni cenny krajobrazowo obszar, jakim jest najbliższe otoczenie rz. Warty.

V.7. Emitowanie pola elektromagnetycznego

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są głównie stacje telefonii komórkowej, urządzenia przemysłowe gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej.

Na obszarze gminy konieczna jest ochrona przed polami elektromagnetycznymi, polegająca na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm lub co najmniej na tych poziomach.

Na obszarach objętych Terenami A, B i C nie występują napowietrzne linie elektroenergetyczne, ani stacje telefonii komórkowej. Emisje pola elektromagnetycznego z urządzeń znajdujących się na obszarze objętym mpzp są bardzo niskie i ich wartości nie przekroczą wartości dopuszczalnych. Ponadto, miejscowy plan nie wprowadza nowych obszarów, stanowiących istotne źródło emitowania pola elektromagnetycznego. W związku z powyższym ocenia się, że realizacja zapisów projektu mpzp nie będzie powodować przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

V.8. Oddziaływanie na ludzi

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) „zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)". Stan zdrowia ocenia się za pomocą mierników pozytywnych (dobrego rozwoju i sprawnego działania organizmu) i negatywnych (występowania chorób). O zdrowiu lub chorobie decydują bezpośrednio lub pośrednio sami ludzie wybierając i kształtując warunki, w których żyją, a także poprzez swoje postępowanie, zależne od ich poziomu kultury, zasobu wiedzy oraz zasobności ekonomicznej.

Zasięg zagrożenia zdrowia jest bardzo różnorodny i obejmuje: zagrożenia globalne, zagrożenia regionalne oraz zagrożenia lokalne. Z punktu widzenia oceny projektu mpzp szczególnie istotne są dwa ostatnie z zasięgów zagrożeń. W ramach zasięgu zagrożeń regionalnych należy wymienić tzw. kwaśne opady atmosferyczne. Do zagrożeń o znaczeniu lokalnych istotne są: emisja fal elektromagnetycznych bardzo niskich częstotliwości lub mikrofal, emisja do atmosfery lub zrzut do wód powierzchniowych metali ciężkich, nadmierne stężenie pyłów respirabilnych (Ø cząstek < 7µm) i ozonu troposferycznego w niskich warstwach atmosfery, związków chlorowcoorganicznych, nadmierny hałas i zanieczyszczenia powietrza w pomieszczeniach zamkniętych.

Wpływ poszczególnych czynników na zdrowie ludzkie jest następujący: styl życia 50%, czynniki środowiskowe 20%, czynniki biologiczne 20%, medycyna naprawcza 10%.

W związku z powyższym niniejsza ocena skupia się na czynnikach środowiskowych, szczególnie zaś na tych, których wartości emisji mogą potencjalnie ulec modyfikacji w wyniku realizacji ustaleń zapisów projektu mpzp.

Do potencjalnych zdrowotnych skutków fizycznych zmian w środowisku wynikających z realizacji projektu mpzp zaliczyć można przede wszystkim hałas i wibracje. Hałas o natężeniu poniżej 35 dB jest nieszkodliwy, ale może denerwować, od 35 do 70 dB jest dokuczliwy i pociąga za sobą zmęczenie, spadek wydajności w pracy i przeszkadza w wypoczynku. Ciągły hałas w zakresie 70-85 dB jest uznawany za dopuszczalny, ale może powodować uszkodzenia słuchu.

Analizując zapisy projektu mpzp, w tym szczególnie zagospodarowanie poszczególnych Terenów A, B i C, ocenia się, że realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje przekroczeń standardów jakości środowiska w zakresie emisji hałasu. Wynika to z faktu, że:

a) na Terenach A i C nie wprowadza się takich rozwiań planistycznych, w wyniku których mógłby nastąpić wzrost emisji hałasu;
b) przeznaczenie Terenów A i C jest zgodne ze stanem rzeczywistym. Nie wprowadza się tu nowych terenów, z których emisje hałasu mogłyby spowodować zagrożenie klimatu akustycznego terenów sąsiednich, na których są wprowadzone maksymalne dopuszczalne poziomy hałasu (np. zabudowa mieszkaniowa w sąsiedztwie terenu A, oraz teren zabudowy zagrodowej w pobliżu Terenu C);
c) przeznaczenie Terenu B w znacznej mierze jest zgodne z dotychczasowym użytkowaniem; istniejący tor motocrossowy jest przewidziany do kontynuacji. Użytkowanie toru motocrossowego będzie powodować krótkotrwałe emisje hałasu, jednakże w sąsiedztwie Terenu B nie ma terenów, na których komfort akustyczny musi zostać zachowany. Brak tu terenów ze stałym pobytem ludzi. Są to tereny sportu i rekreacji oraz tereny zieleni naturalnej. Ponadto, lokowanie toru motocrossowego przewidziane jest z dala od granic nieruchomości. Tym samym, na granicy nieruchomości poziom hałasu będzie relatywnie niski.

Najwięcej niebezpiecznych związków i pierwiastków chemicznych przenika do organizmu człowieka drogą pokarmową. Zmiany chemizmu wody, gleb i powietrza prowadzą do nadmiernej koncentracji substancji toksycznych w diecie. Szczególnie niebezpieczne są te substancje, które kumulują się w organizmie. Należy zwrócić zatem uwagę na zabezpieczenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Analizując zapisy projektu mpzp nie przewiduje się pogorszenia jakości powietrza i wód w stosunku do stanu obecnego, mogącego wpłynąć negatywnie na składniki pokarmowe jak woda i produkty spożywcze wytwórstwa rolniczego (brak bowiem potencjalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz środowiska gruntowo-wodnego).

Zanieczyszczenia chemiczne mogą dostać się także do organizmu poprzez układ oddechowy. Ten rodzaj przenikania substancji niepożądanych do ustroju ludzkiego jest zdecydowanie mniej niebezpieczny dla zdrowia i życia człowieka, ale z drugiej strony najpowszechniejszy.

Na obszarze objętym mpzp brak jest napowietrznych linii elektroenergetycznych ani innych źródeł znaczących emisji pól elektromagnetycznych. Tym samym, wpływ ustaleń projektu mpzp na zdrowie i życie ludzi, pod kątem potencjalnego odziaływania pól elektromagnetycznych, jest niewielki i praktycznie pomijalny.

Reasumując, wziąwszy pod uwagę powyższe zapisy, stwierdza się, że realizacja projektu mpzp nie powinna powodować istotnych oddziaływań, wpływających negatywnie na zdrowie i życie ludzi.

V.9. Oddziaływanie na dobra materialne[30] i zabytki

Same zapisy projektu mpzp nie zawierają planów, w wyniku których realizacji mogłyby zostać zniszczone obiekty zabytkowe oraz dobra materialne. Ochrona tych elementów opiera się na przepisach odrębnych. Ponadto, w projekcie mpzp zawarto szereg zapisów, których przestrzeganie pozwoli skutecznie chronić dziedzictwo kulturowe i zabytki omawianego terenu.

W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, w miejscowym planie ustalono uwzględnienie w zagospodarowaniu zapisów audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego, w tym krajobrazu priorytetowego. Istotne jest to, że zgodnie z projektem mpzp, obszar stanowiący krajobraz priorytetowy ID 2372 „Dolina Warty" będzie pozbawiony zabudowy. Wynika to z §8 projektu mpzp.

Jeżeli chodzi o dobra materialne nie przewiduje się oddziaływań wynikających z realizacji projektu mpzp a mogących je zniszczyć albo ograniczyć dostęp do nich. Nie ma bowiem przesłanek, aby którekolwiek z powstałych oddziaływań (emisje hałasu, potencjalne zanieczyszczenia) mogły przyczynić się do dewastacji danego dobra materialnego (domu, samochodu, innych przedmiotów powszechnie uznawanych za dobra materialne).

V.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na omawianym terenie nie planuje się eksploatacji zasobów naturalnych, dlatego nie przewiduje się wpływu realizacji projektu mpzp na zasoby naturalne.

V.11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

[30] pod pojęciem dóbr materialnych rozumie się każdy przedmiot, który może służyć do zaspokajania ludzkich potrzeb a ich wartość można oszacować w pieniądzu.

Realizacja zapisów projektu mpzp nie spowoduje transgranicznych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Wynika to ze znacznej odległości pomiędzy gminą Oborniki a granicami Rzeczypospolitej Polskiej (ok. 130 km w linii prostej) oraz ze specyfiki planowanych do realizacji w oparciu o oceniany dokument rozwiązań (w tym zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego).

V.12. Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, chwilowe, krótko-terminowe, średnioterminowe i stałe

Dla planowanych inwestycji wynikających z realizacji projektu mpzp bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie ograniczone do najbliższego sąsiedztwa. Oddziaływania te można podzielić na takie, które związane są z etapem budowy tj. oraz etapem eksploatacji. Poprzez oddziaływania bezpośrednie rozumie się wszelkie ingerencje powodujące zmianę danego elementu środowiska bez oddziaływań trzecich. Pośrednie oddziaływania z kolei wymagają innych czynników, z którymi w połączeniu, lub pod których wpływem zmieniają znacząco na jakiś element środowiska. Oddziaływania wtórne zaś to ogół czynników, które mogą aktywować oddziaływanie, które ujawni się/wpłynie na badany element środowiska w przyszłości. Na etapie tworzenia nowych obiektów może wystąpić szereg potencjalnych oddziaływań wpływających na: wzrost emisji hałasu i wibracji, przekształcenie krajobrazu, zakłócenia bytowania zwierząt, wytwarzanie odpadów, obniżanie zwierciadła wód gruntowych, zmianę warunków gruntowych. Te z kolei mają wpływ na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego: jakość powietrza atmosferycznego, gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, ukształtowanie terenu, klimat lokalny, faunę i florę a także ludzi. Najistotniejszymi z oddziaływań są oddziaływania bezpośrednie i stałe, gdyż precyzyjnie i permanentnie przyczyniają się do zmiany poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i kulturowego. Na etapie utworzenia nowych obiektów tymczasowych praktycznie nie występują oddziaływania o takim charakterze.

Po zakończeniu bowiem realizacji etapu budowy brak jest jakichkolwiek oddziaływań. Mogą natomiast na tym etapie wystąpić trwałe skutki pewnych oddziaływań.

KOMPONENTY / SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ MPZP		Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody podziemne i powierzchniowe	Klimat lokalny	Fauna	Flora	Krajobraz	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000
ETAP BUDOWY NOWYCH OBIEKTÓW	Wzrost emisji hałasu i wibracji	b, k	-	-	-	b, k	-	-	b, k	b, k	-
	Przekształcenie krajobrazu	b, d	b, d	-	-	b, d	b, d	b, k, ś, d	b, d	b, d	-
	Zakłócenia bytowania zwierząt	b, d	b, d	-	-	b, c, k	w, k	w, d	w, d	-	-
	Wytwarzanie odpadów	b, d	b, c	-	-	-	-	b, c, d	-	-	-
	Obniżenie zwierciadła wód gruntowych	-	b, d	-	w, d	w, ś	b, c, ś	w, ś	-	-	-
	Prace ziemne	b, c	b, k, ś, d, ts	w, c, ś	-	b, w, c, k, ts	b, c	b, k, ś, d	b, ts	-	-
	Zmiana warunków gruntowych	b, c	b, ts	p, ts	-	-	p	-	-	-	-

Tabela 4. Potencjalne skutki realizacji ustaleń projektu mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i kulturowego na etapie budowy nowych obiektów (tu: tymczasowych) i powstałych w wyniku jego realizacji. Omówienie w tekście.
Objaśnienia: b – oddziaływanie bezpośrednie, p – oddziaływanie pośrednie, w – oddziaływanie wtórne, c – oddziaływanie chwilowe, k – oddziaływanie krótkoterminowe, ś – oddziaływanie średnioterminowe, d – oddziaływanie długoterminowe, ts – trwały skutek

Do potencjalnych trwałych skutków oddziaływań wynikających z etapu budowy można zaliczyć: zmianę warunków gruntowych czy obniżenie zwierciadła wód gruntowych. Najwięcej natomiast potencjalnych oddziaływań na etapie budowy będą stanowiły te o charakterze bezpośrednim i chwilowym. Wywołane będzie to ingerencją w środowisko abiotyczne i biotyczne oraz ograniczeniem w czasie tej ingerencji. W przypadku projektu mpzp powstaną nowe, trwałe obiekty budowlane. Ogólne przedstawienie potencjalnych oddziaływań na etapie budowy wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp zaprezentowano w tabeli nr 4.

Poza potencjalnymi znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami omówionymi w poprzednim rozdziale większość działań na etapie budowy nie będzie miała znaczącego przełożenia na jakość środowiska przyrodniczego i nie będą trwałe w czasie.

Podobnie jak to miało miejsce przy etapie budowy również podczas etapu eksploatacji instalacji i urządzeń może dojść do potencjalnych negatywnych oddziaływań na komponenty środowiska. Najważniejsze oddziaływania znaczące i potencjalne ich skutki omówiono w poprzednich podrozdziałach. Główną cechą tego etapu jest obecność oddziaływań o charakterze stałym i długoterminowym. Wiążą się one z wykorzystywaniem powierzchni terenu (np. likwidacja powierzchni biologicznie czynnej) jak i również z funkcjonowaniem na nich konkretnych działań (np. funkcjonowanie napowietrznej linii elektroenergetycznej wraz z podporami). Ogólny zarys potencjalnych oddziaływań na tym etapie przedstawia tabela nr 5. Co istotne, wiele z przytoczonych tu oddziaływań będzie odwracalna w przyszłości.

KOMPONENTY / SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ MPZP		Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody podziemne i powierzchniowe	Klimat lokalny	Fauna	Flora	Krajobraz	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000
ETAP EKSPLOATACJI	Wzrost emisji hałasu i wibracji	-	-	-	-	b, c, d	-	-	-	b, c, d	-
	Przekształcenie krajobrazu	-	-	-	-	-	-	b, st	b, st	b, st	-
	Zakłócenia bytowania zwierząt	-	-	-	-	p, d	p, d	-	-	-	p, d
	Likwidacja powierzchni biologicznie czynnej	p, d	b, st	p, d, st	w, st	w, d	b, d	b, st	b, d	b, d	p, d
	Funkcjonowanie napowietrznej linii elektroenergetycznej wraz z podporami	-	b, st	-	p, d	b, d	b, d	b, d	b, d	b, d	p, d

Tabela 5. Potencjalne skutki realizacji ustaleń projektu mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego na etapie eksploatacji. Omówienie w tekście.

Objaśnienia: b – oddziaływanie bezpośrednie, p – oddziaływanie pośrednie, w – oddziaływanie wtórne, c – oddziaływanie chwilowe, k – oddziaływanie krótkoterminowe, ś – oddziaływanie średnioterminowe, d – oddziaływanie długoterminowe, st – oddziaływanie stałe

V.13. Oddziaływanie skumulowane i znaczące

Do oddziaływań skumulowanych wynikających z ustaleń zawartych w projekcie mpzp w zakresie emisji hałasu i wibracji, może dochodzić przede wszystkim w strefach nakładania się emisji energii (głównie hałasu) i zanieczyszczeń pochodzących z lokalnych kotłowni o niewielkiej mocy (kotły grzewcze na potrzeby zabudowy mieszkaniowej). Oddziaływania takie mogą być w przyszłości związane z istniejącymi, ale także planowanymi obiektami mieszkaniowymi, ale także obiektami infrastruktury technicznej, a także budową i modernizacją dróg w bliższej lub dalszej odległości od obszaru objętego projektem mpzp.

Ocenia się, że powstanie relatywnie nielicznej zabudowy, a także powszechne korzystanie ze środowiska na większości terenów, nie będzie oddziaływało w sposób znaczący i skumulowany na środowisko przyrodnicze. Wynika to ze specyfiki przewidzianego, szczegółowego zainwestowania terenów oraz sposób zagospodarowania trenów sąsiednich (mało intensywna zabudowa, istniejące wolne od zabudowy obszary).

V.14. Zasięg przestrzenny oddziaływań oraz odwracalność zjawisk

Realizacja ustaleń projektu mpzp może wpłynąć w zróżnicowany sposób na poszczególne komponenty środowiska: powierzchnię ziemi, glebę, wody powierzchniowe i podziemne, klimat lokalny, faunę i florę oraz na ich wzajemne powiązania, na ekosystemy i krajobraz.

Zróżnicowanie skutków realizacji ustaleń analizowanego dokumentu można podzielić w zależności od:

- odwracalności zjawisk: odwracalne (O) lub nieodwracalne (NO);
- zasięgu przestrzennego oddziaływania: regionalne (R), ponadlokalne (PL) lub lokalne (L).

Zestawienie dotyczące zasięgu oddziaływań i ich ocenę przedstawiono w tabeli nr 6. Jednocześnie należy podkreślić, że prognozowane oddziaływania mają charakter ogólny i same w sobie nie mogą *de facto* wskazywać na ilościowe przedstawienie samych oddziaływań. Tym samym nie dają pełnego obrazu rzeczywistych ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko, a także dokładnej ich skali.

TERENY ZAINWESTOWANIA					
Lp.	Poszczególne komponenty środowiska		Odwracalność zjawisk	Zasięg przestrzenny oddziaływania	Rodzaj oddziaływania
1	Powierzchnia ziemi i gleby	Degradacja powierzchni glebowej	NO	L	Negatywne
2		Intensyfikacja procesów erozyjnych na powierzchniach odkrytych	O	L	Negatywne
3		Przekształcenia właściwości wilgotnościowych gleb	NO	L	Negatywne
4		Przekształcenie rzeźby terenu	O	L	Negatywne
5		Ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej	O	L	Negatywne
8	Powietrze: pogorszenie stanu higieny atmosfery		O	L	Negatywne
9	Fauna i flora	Ograniczenie miejsc bytowania fauny	O	L	Negatywne
10		Częściowa degradacja istniejącej szaty roślinnej o przeciętnych walorach	NO	L	Obojętne
11		Zmiana warunków siedliskowych szaty roślinnej	NO	L	Negatywne
12	Krajobraz: funkcjonowanie napowietrznej linii elektroenergetycznej wraz z podporami		NO	L	Negatywne

Tabela 6. Zasięg przestrzenny oddziaływań oraz odwracalność zjawisk dla działań na terenie objętym projektem mpzp

VI ANALIZA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH DLA PROJEKTU MPZP

Podstawowymi dokumentami określającymi cele i zasady trwałego, stabilnego i trwałego rozwoju kraju dla osiągnięcia ładu społecznego, ekonomicznego, ekologicznego i przestrzennego, a ważnymi z punktu projektu mpzp, są:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.
- Polska 2025 - Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju;

a na szczeblu regionalnym:

- Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2030.

Powyższe strategiczne dokumenty uwzględniają wytyczne dla globalnego trwałego rozwoju zawarte w ratyfikowanej przez Polskę Deklaracji z Rio oraz Agendzie 21 (czerwiec 1992 r.). Dokumenty te stanowią przełomowe, jeśli chodzi o międzynarodowe działania na rzecz trwałego rozwoju. Innymi dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska we wcześniej wymienionych programach krajowych są m.in.:

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r.
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.
- Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.
- Konwencja Bońska o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, 1979 r.

- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.
- Konwencja Paryska w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, 1972 r.
- Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie EUROBATS, 1991 r.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, 2000 r.

Wśród najważniejszych celów koncepcji Polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w projekcie mpzp i niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o:
- zachowaniu zgodności charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego z cechami i walorami środowiska przyrodniczego (np. poprzez kontynuowanie zabudowy na ternach już zabudowanych, zachowanie elementów przyrodniczych jak lasy i zadrzewienia, wyłączenie z zabudowy terenów zagrożonych powodzią),
- zachowaniu zgodności poziomu i intensywności zagospodarowania z naturalna chłonności środowiska oraz jego odporności na degradacje (zapis o ograniczeniu zabudowy)
- eksponowaniu wartości krajobrazowych i ich harmonizowaniu z zagospodarowaniem (ochrona krajobrazowa, w tym krajobrazu priorytetowego, uwzględniona w projekcie mpzp)
- powszechne i współzależne uwzględnienie uwarunkowań przyrodniczych (wyłączenie w mpzp strefy przyrodniczej z zabudowy kubaturowej)
- zahamowanie rozpraszania zabudowy, zwłaszcza na tereny o wysokich walorach krajobrazowych (zabudowa kubaturowa możliwa tylko w wydzielonych miejscach)
- ochrona jako „dziedzictwa ludzkości" zanikających krajobrazów (mozaiki ekosystemów leśnych, łąkowych, polnych oraz związanych z osadnictwem), ukształtowanych w historycznym procesie harmonijnego współdziałania przyrody i człowieka.

Wśród najważniejszych celów koncepcji Polityki Energetycznej Polski do 2030 r. w projekcie mpzp i niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o:
- rozbudowie sieci dystrybucyjnej pozwalającej na rozwój energetyki rozproszonej wykorzystującej lokalne źródła energii
- wzroście wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energii finalnej do 15% w roku 2020 i 20% w roku 2030
- ograniczeniu emisji SO2 do poziomu ustalonego w Traktacie Akcesyjnym
- ograniczeniu emisji NOx poczynając od 2016 roku zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi przy akcesji do Unii Europejskiej
- zmianie struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych oraz źródeł skojarzonych i rozproszonych.

Wśród najważniejszych celów koncepcji Polityki Klimatycznej Polski w projekcie mpzp i niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o:
- realizacji zadań wynikających z Traktatu Akcesyjnego
- redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez działania w zakresie energetyki
- realizacji postanowień organów Konwencji klimatycznej i Protokołu z Kioto dot. Krajów wymienionych w Załączniku I do Konwencji.

Wśród najważniejszych celów długookresowej strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju w projekcie mpzp i niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o:
- uwzględnieniu w planach zagospodarowania przestrzennego elementów ochrony środowiska, ochrony różnorodności biologicznej
- przestrzeganiu prawa ekologicznego krajowego i międzynarodowego przez wszystkie podmioty

- zapewnieniu równego dostępu do środowiska i jego zasobów
- zapewnieniu swobodnego transferu technologicznego i inwestycji proekologicznych.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku to:
- Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
- Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
- Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
- Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Praktycznie każdy z powyższych celów w mniejszym lub większym stopniu realizowany jest w projekcie mpzp.

Głównym celem planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego jest „zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców." Zapisy projektu mpzp zapewniają osiągnięcie tego celu m. in. poprzez: (1) Poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi (np. ochrona obszarów Natura 2000 oraz lasów); (2) Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem (wytyczenie sieć dróg niższej kategorii); (3) Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych (np. poprzez wydzielenie obszarów pod to motocrossowy).

Również w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. znajdują się zapisy dotyczące ochrony środowiska, które także planuje się zrealizować przy okazji uchwalenia projektu mpzp. Są to m.in. zapisy mówiące o zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii czy ogólnie wdrażaniu nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku.

Wśród najważniejszych celów Konwencji Ramsarskiej w projekcie mpzp i w niniejszej prognozie uwzględniono m.in. zapisy o ochronie cieków płynących oraz populacji wędrownych ptaków (np. na obszarach Natura 2000). Spośród najważniejszych celów Konwencji Berneńskiej uwzględniono m.in. zapisy o zachowaniu europejskich gatunków dzikich zwierząt i roślin oraz ich siedlisk. Ponadto, zapisy projektu mpzp o stosowaniu „ekologicznych" źródeł energii spełniają wymagania ww. konwencji dotyczących ochrony klimatu. Podobnie pozostawienie i zabezpieczenie obszarów przyrodniczo cennych wraz z wszelkimi zasobami (zwierzętami, roślinami) respektuje fundamentalne założenia Konwencji o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro oraz Konwencji Bońskiej o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, a także zapisy Porozumienia o ochronie nietoperzy w Europie EUROBATS. Również cel Konwencji Paryskiej, tj. pobudzenie aktywności narodów do ochrony ich własnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, znajduje odzwierciedlenie w zapisach projektu mpzp. Są to m in. zapisy o ochronie szczególnie wartościowych miejsc krajobrazowych.

Ochrona krajobrazu na terenie objętym mpzp spełnia także założenia Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Uwzględniono m. in. zapisy o: prawnym uznaniu krajobrazów za podstawowy składnik otoczenia człowieka, dziedzictwo kulturalne i naturalne oraz fundament tożsamości mieszkańców; ustanowieniu procedur uczestnictwa społeczeństwa oraz władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu polityki krajobrazowej; uwzględnieniu krajobrazu w polityce planowania przestrzennego, kulturalnej, środowiskowej, rolnej, społecznej i gospodarczej.

VII ZGODNOŚĆ ZAPISÓW PROJEKTU MPZP Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA

W wyniku analizy projektu mpzp i porównaniu go z obowiązującymi w Polsce regulacjami prawnymi, uznano, że projekt mpzp, dla którego sporządzona została niniejsza Prognoza zapewnia w pełni warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i ochrony krajobrazu oraz propaguje racjonalną gospodarkę zasobami środowiska oraz ochronę warunków klimatycznych.

Analizowany dokument uwzględnia wymienione w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody,* główne cele ochrony przyrody, do których należą m.in.: utrzymanie procesów ekologicznych i ich stabilności, zachowanie różnorodności biologicznej, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni na wsiach oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Projekt mpzp zawiera postulaty oraz nakazy dotyczące ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. W związku z powyższym zgodne jest z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Lokując strefę zurbanizowaną z daleka od źródeł pola elektroenergetycznego i chroniąc w ten sposób mieszkańców gminy przed szkodliwym promieniowaniem elektromagnetycznym, projekt mpzp wykazuje również zgodność z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Również w zakresie ochrony przed hałasem ustalenia mpzp gwarantują zabezpieczenie przed przekraczaniem norm emisji hałasu, zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Uwzględniając ochronę krajobrazu priorytetowego, miejscowy plan uwzględnia zapisy Audytu Krajobrazowego dla Województwa Wielkopolskiego, uchwalonego przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie: uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego (uchwalonego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Spełniając powyższe warunki, projekt mpzp zgodny jest z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska oraz dziedzictwa kulturowego.

VIII ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU MPZP

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
Teren opracowania cechuje się zmienionym charakterem siedlisk przyrodniczych. W wyniku wielokierunkowej antropopresji przekształceniu uległy wszystkie elementy środowiska naturalnego. W szczególności zmieniona została szata roślinna i fauna wskutek przekształcenia terenów leśnych w tereny zurbanizowane (Teren A, Teren B). Przedmiotowy teren jest praktycznie całkowicie przekształcony. Na tym obszarze nie występują siedliska przyrodnicze będące przedmiotem

zainteresowania Wspólnoty[31]. Brak tu także ostoi.[32] Dlatego realizacja projektu mpzp nie przyczyni się do pogłębiania problemów ochrony środowiska w odniesieniu do powierzchniowych terenów chronionych. Ogólne bytowanie ludzi w ramach powszechnego korzystania ze środowiska na omawianym terenie niesie za sobą: emisje hałasu – potencjalnie ograniczające przebywanie w pobliżu omawianego terenu niektórych gatunków zwierząt; wzrost zagrożenia przedostania się do środowiska gruntowo-wodnego odcieków ze zdeponowanych na obszarze objętym projektem mpzp odpadów (śmiecenie). Będą to jednak ilości nieznaczące i nie kumulujące się w czasie.

Realizacja postanowień projektu mpzp niesie ze sobą pewne ryzyko pogłębienia istniejących problemów ochrony środowiska przyrodniczego a także powstania nowych dlań zagrożeń. Do istniejących problemów na terenie objętym opracowaniem oraz na terenach sąsiednich należą przede wszystkim:

(1) presja przestrzeni (oddziaływanie na krajobraz, wzrost powierzchni nieprzepuszczalnych i słabo przepuszczalnych, teoretyczne zakłócenia w migracji niektórych zwierząt);

(2) wzrost emisji zanieczyszczeń (emisje z systemów grzewczych, wzrost produkcji odpadów);

(3) wzrost emisji hałasu (związanego z bytowaniem ogólnym ludzi oraz pojazdami mechanicznymi i innymi urządzeniami/maszynami);

(4) wzrost zużycia wody, materii i energii;

(5) wzrost ryzyka wystąpienia awarii (np. zagrażających bezpośrednio i pośrednio np. środowisku gruntowo-wodnemu).

Jeżeli chodzi o roślinność, na omawianym terenie brak jest cennych zbiorowisk roślinnych. Brak tutaj stanowisk roślin chronionych. Najcenniejsze płaty zbiorowisk roślinnych położone są poza obszarem objętym projektem mpzp, a przez brak ingerencji w warstwy wodonośne będą skutecznie izolowane i chronione przed skutkami antropopresji.

Reasumując, realizacja postanowień miejscowego planu niesie ze sobą pewne ryzyko pogłębienia istniejących problemów ochrony środowiska przyrodniczego *sensu lato* a także powstania nowych dlań zagrożeń. Jednakże jak wykazała analiza w rozdziale V niniejszej prognozy wpływ na środowisko będzie jednak stosunkowo niewielki, a dzięki zapisom w projekcie mpzp – będzie skutecznie ograniczany/neutralizowany. Proponowane środki do łagodzenia istniejących problemów ochrony środowiska na omawianym terenie przedstawiono w rozdziale IX niniejszej prognozy.

IX ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

W projekcie miejscowego planu określono zasady dotyczące środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, których zastosowanie powinno zapewnić ochronę środowiska przyrodniczego. Zawierają je odpowiednie zapisy chroniące środowisko gruntowo-wodne przed niekontrolowanym deponowaniem ścieków. Nie bez znaczenia jest pozostawienie terenów biologicznie czynnych na terenach sportu i rekreacji na poziomie 80%, a na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej aż 90%. Teren leśny oraz teren zieleni naturalnej zapewnią ponadto areał dla żerowania i potencjalnego rozrodu dla zwierząt oraz dogodne siedliska dla rozprzestrzeniania się roślin. Brak wprowadzenia nowych dominant w możliwie maksymalny sposób ogranicza oddziaływanie przestrzenne na krajobraz gminy. Powyższe rozwiązania powinny

[31] w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

[32] w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

skutecznie chronić środowisko przyrodnicze przed potencjalnymi negatywnymi oddziaływaniami wynikającymi z realizacji zapisów mpzp.

Niezależnie od powyższego, poza ustaleniami prawa miejscowego (które nie reguluje wielu szczegółowych kwestii), np. w pozwoleniu na budowę można zawrzeć dodatkowe, precyzyjne zapisy chroniące, minimalizujące, łagodzące bądź kompensujące ewentualne negatywne oddziaływania realizacji konkretnych projektów na środowisko przyrodnicze. Do podstawowych ogólnych działań ograniczających zaliczyć można: (1) ograniczenie zajęcia terenu; (2) stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych (np. nasadzeń roślinności chroniących przed hałasem i zanieczyszczeniami atmosferycznymi itp.); (3) prawidłowe zabezpieczenie sprzętu i placu budowy; (4) dostosowanie terminu prac do cyklu wegetacyjnego roślin i terminów rozrodu zwierząt. Podczas realizacji i inwestycji, celem ograniczenia potencjalnego negatywnego oddziaływania na komfort życia i zdrowie ludzi, poza wytycznymi wynikającymi wprost z prawa miejscowego (tu: mpzp), zaleca się szczególne zwrócenie uwagi na:

- prowadzenie prac w terenie pod nadzorem przyrodniczym (najlepiej by prace były nadzorowane przez specjalistów z dziedziny ornitologii, herpetologii oraz botaniki),
- pozostawienie na omawianym terenie drzew martwych, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie dla zdrowia, życia lub mienia ludzkiego,
- utworzenie miejsc dogodnych do bytowania chronionych gatunków ptaków (np. powieszenie budek lęgowych, utworzenie platform pod budowę gniazda),
- stosowanie ekranów akustycznych np. „ścian zieleni", wałów ochronnych wszędzie tam, gdzie jest to potrzebne,
- dostosowanie lokalizacji inwestycji do powierzchni terenu; postulowanie tam, gdzie to możliwe by potencjalne źródła emisji hałasu w sposób optymalny wykorzystywały naturalną rzeźbę i pokrycie terenu celem obniżenia rozchodzenia się fal dźwiękowych i drgań,
- szerokie stosowanie nasadzeń zieleni wszędzie tam, gdzie jest to możliwe i uzasadnione.
  Tereny zieleni są stosunkowo tanim sposobem na poprawę komfortu akustycznego i obniżenie poziomu zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Zieleń stanowi rodzaj filtru, który przy każdym opadzie atmosferycznym ulega samooczyszczeniu. Hamując prędkość wiatru, zieleń powoduje opadanie cięższych od powietrza cząstek pyłu na liście i ziemię, zmniejszając ich wchłanianie przez układ oddechowy. Zawartość szkodliwych gazów w powietrzu nad dużymi parkami jest 2-3 razy mniejsza niż nad terenami ściśle zabudowanymi[33]. Dlatego powinny być szeroko propagowane, również ze względów ekonomicznych. Ponadto poprawia ona estetykę krajobrazu, przez co podnosi się komfort życia ludzi bytujących w ich otoczeniu. Dobór gatunków roślin powinien uwzględniać, poza techniczno-ekonomicznymi aspektami, ich szczególne właściwości biologiczne. Preferowane powinny być gatunki wytwarzające znaczne ilości substancji antybiotycznych, tzw. fitoncydów. Można zaliczyć do nich m.in. berberys, bez czarny, brzoza, cis, czeremcha, głóg, jałowiec, sosna, świerk i inne. Ponadto, skupiny zieleni powodują jonizację powietrza. Powinno się stosować te gatunki, które wpływają korzystnie na zdrowie człowieka. Są to m.in.: brzoza, lipa, sosna, świerk. Unikać należy gatunków jonizujących dodatnio powietrze, co niekorzystnie wpływa na ogólny stan psychiczny ludzi (dęby, klony, robinie, topole)[34];

[33] za: Łukasiewicz A., Łukasiewicz Sz. 2009. „Rola i kształtowanie zieleni miejskiej". Wydawnictwo naukowe UAM. Poznań.
[34] tamże

- zaleca się szerokie stosowanie żywopłotów wzdłuż tras komunikacyjnych. Żywopłoty charakteryzują się wysokim pochłanianiem substancji szkodliwych z powietrza. Oprócz tego skutecznie zatrzymują hałas i osłabiają siłę wiatru powodującego erozję gleby[35]. Ponadto zajmują stosunkowo małe powierzchnie,
- przestrzeganie zasad BHP.

W przypadku zaistnienia niebezpieczeństwa nieodwracalnego zniszczenia cennych komponentów przyrody, które z niezależnych od metod badawczych i stanu aktualnej wiedzy wystąpiłyby w późniejszym okresie, konieczne byłoby podjęcie działań kompensujących. Ogólnie do najczęstszych działań tego typu należą: (1) odtwarzanie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych; (2) sztuczne zasilanie osłabionych populacji; (3) tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i innych tras migracji zwierząt.

X PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU MPZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Co najmniej raz w czasie kadencji, Burmistrz Obornik dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium i przedstawia ich wyniki Radzie Miejskiej. Rada podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne lub niezgodne z obowiązującymi przepisami w całości lub w części, podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia ich zmiany.

Ocena aktualności studium i miejscowych planów powinna być przeprowadzana przede wszystkim w kontekście rozwoju przestrzennego gminy Oborniki oraz czy miała miejsce realizacja infrastruktury transportowej i technicznej w sposób zintegrowany, czy nawet wyprzedzający lokalizację zabudowy. Pozwoli to na opracowania harmonogramu sporządzania i realizacji kolejnych planów zagospodarowania przestrzennego, bilansowania zapotrzebowania m.in. na wodę, gaz, kanalizację sanitarną oraz przygotowanie odpowiednio wyposażonych terenów.

Ponadto, Burmistrz Obornik jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać np. na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, wód, gleb i in.) w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska[36], w ramach monitoringu środowiska prowadzonego w oparciu o wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć zlokalizowanych na obszarze gminy lub, w ramach indywidualnych zamówień, na kontroli i ocenie zgodności wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną z ustaleniami przyjętego planu. Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego projektu mpzp w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać np. na ocenie i analizie stanu środowiska przyrodniczego: zarówno środowiska jako całości, jak i poszczególnych jego komponentów (jak np. powietrze, wody, gleby, elementy biotyczne). Dane do oceny i analizy jakości środowiska przyrodniczego mogą stanowić wyniki pomiarów i analiz pozyskiwanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (głównie przez WIOŚ w Poznaniu). Informacje te mogą pochodzić także z badań zleconych przez miasto w ramach indywidualnych

[35] za: Mynett Maciej. 2008. „Żywopłoty. Zakładanie i pielęgnacja". Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa.
[36] ocena stanu poszczególnych komponentów musi odnosić się do obszaru objętego miejscowym planem.

zamówień (o ile miasto dysponuje na taki cel środkami finansowymi). Ponadto, zaleca się kontrolę wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną. Kontrola(-e) taka(-kie) powinna(-e) dotyczyć przede wszystkim porównania zgodności przewidzianych w projektach technicznych i analizach finansowych (kosztorysach) rozwiązań z rzeczywiście zrealizowanymi urządzeniami, instalacjami. Ponadto kontrola powinna także dotyczyć *stricte* stanu technicznego wspomnianych urządzeń i instalacji. Zakres i częstotliwość kontroli powinna być dopasowana do wybranych rozwiązań technologicznych i technicznych. Natomiast sama kontrola środowiska przyrodniczego w oparciu o państwowy monitoring środowiska powinna odbywać się możliwie często, w miarę aktualizacji badań i pomiarów poszczególnych komponentów (czyli dla większości z nich raz w roku, po opublikowaniu raportu WIOŚ za dany rok badawczy).

XI ANALIZA I OCENA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA USTALEŃ PROJEKTU MPZP

Autor prognozy wyszedł z założenia, że analizie rozwiązań alternatywnych poddano przede wszystkim te aspekty, które w sposób znaczący mogą wpłynąć na dalszy rozwój gminy Oborniki.

Ewentualne kolizje projektowanego zagospodarowania ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym w większości przypadków będą lokalne i nieistotne dla funkcjonowania i stanu środowiska rozpatrywanego w skali gminy oraz obszarów przyległych.

Z uwagi na rzeczywisty stan zagospodarowania przestrzennego omawianego terenu – w znacznej mierze już zabudowanego, dla większości terenów o funkcjach rzeczywistych takich, jakie są postulowane do zatwierdzenia w projekcie mpzp – ocenia się, że rozwiązanie alternatywne dla zaproponowanych rozwiązań przeznaczeń terenów w innej lokalizacji jest dość mało korzystnym rozwiązaniem. Autor niniejszego opracowania wychodzi bowiem z założenia, że lepiej jest w sposób zorganizowany i w zgodzie z prawem kontynuować zagospodarowanie terenu w sposób już zaczęty, aniżeli zakazywać np. zabudowy w tym rejonie i tym samym „przenosić" problem podaży na zabudowę w inne regiony gminy (zwłaszcza, że na Terenach A, B i C proporcje pomiędzy terenami zabudowanymi a terenami otwartymi, nieutwardzonymi są korzystne).

W ocenie autora prognozy, zaproponowane rozwiązania w projekcie mpzp, są optymalne i umożliwią rozwój społeczno-gospodarczy, przy zachowaniu możliwości prawidłowego kształtowania środowiska (poprzez zachowanie zróżnicowanych siedlisk leśnych i zadrzewień, z możliwie dużą różnorodnością biotyczną w strefach ekotonu).

XII STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM ORAZ WNIOSKI KOŃCOWE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Nowołoskoniec, Oborniki, Łukowo, gmina Oborniki wraz z trzema załącznikami graficznymi.

Celem Prognozy jest: oszacowanie skutków realizacji postanowień projektu mpzp na środowisko przyrodnicze, ocena ich prawidłowości, a także optymalizacji użytkowania zasobów przyrodniczych.

Miejscowy plan jest aktem prawa miejscowego i stanowi podstawę do wydawania decyzji administracyjnych. Zobowiązuje on samorząd do kierowania się jego ustaleniami w polityce przestrzennej, nie tylko w zakresie zagospodarowania, ale także ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Dlatego niniejsza prognoza jest tak ważna.

Omawiany projekt mpzp zawiera załącznik graficzny, czyli rysunek przedstawiający ustalenia tego dokumentu. Prognoza ocenia analizowany dokument w zakresie, którego ramy wyznaczają przepisy prawne. Samą ocenę można podzielić na kryteria formalne (zgodność z wymaganiami przepisów odrębnych) i kryteria merytoryczne (powszechnie znane prawa funkcjonowania środowiska przyrodniczego, wyniki badań naukowych itp.).

Pierwsza część prognozy (rozdział II) przedstawia położenie obszaru (obejmującego trzy tereny – nazwane na potrzebę niniejszej prognozy: Terenem A, Ternem B i Terenem C) objętego projektem mpzp w świetle podziału administracyjnego Polski oraz regionalizacji geograficznej. Dokonano tu także oceny stanu poszczególnych elementów składających się na świat fizyczny tego terenu. Opisano elementy przyrodnicze ożywione (szata roślinna, świat zwierzęcy), a także elementy nieożywione (klimat, rzeźbę terenu, stosunki wodne i in.). W tym samym rozdziale dokonano wyszczególnienia szczególnie ważnych i koniecznych do zachowania elementów przyrodniczych i kulturowych. Podano podstawę prawną, na podstawie której odbywa się ochrona tych elementów. Okazało się, że na obszarze objętym projektem mpzp występują umiarkowanie cenne elementy przyrodnicze: kawałki lasu (w obrębie Terenów B i C), tereny zadrzewione (Tereny A i B). Poza tym, znajdują się tu m.in. domy jednorodzinne (w obrębie Terenu A) oraz tor motocrossowy (w obrębie Terenu B). Krajobraz jest raczej przeciętny, za wyjątkiem niewielkiego kawałka terenu, w obrębie Terenu B, w pobliżu Warty. Korzystne dla odbioru okolicy są m.in. lasy oraz panorama na rz. Wartę. Niestety, znajduję się tu także obiekty techniczne, które obniżają te walory (mniej zadbane niektóre budynki).

W kolejnej części niniejszej prognozy (rozdział III) przeanalizowano i oceniono jakość istniejących elementów przyrodniczych i kulturowych. Stwierdzono, że ogólna jakość środowiska jest dość dobra. W najlepszym stanie jest jakość wód podziemnych. Nieco zanieczyszczone jest powietrze atmosferyczne, ale prawie wszystkie badane zanieczyszczenia nie przekraczają norm. W dobrym stanie jest klimat akustyczny brak tu terenów przemysłowych oraz dróg, po których przemieszcza się znaczna liczba pojazdów. Na omawianym terenie gleby są przekształcone antropogenicznie. Zniekształcona jest szata roślinna obszaru objętego projektem mpzp, ale ten stan nie odbiega znacząco od przeciętnego terenu w Wielkopolsce.

Następnie (rozdział IV) przedstawiono rozwiązania zaplanowane w projekcie mpzp. W tym miejscu przedstawiono najważniejsze postanowienia co do tego, jak będzie wyglądał rozwój obszaru objętego projektem mpzp, jakie konkretne zadania mają być zrobione by osiągnąć założone cele.

W kolejnym rozdziale (rozdział V) oceniono, jak realizacja planów zawartych w projekcie mpzp będzie wpływała na środowisko przyrodnicze. Oceny dokonano dla każdego elementu środowiska przyrodniczego z osobna (np. dla powietrza, wód, krajobrazu) oraz dla całości. Oceniono również oddziaływanie na zdrowie i życie ludzi. W wyniku analizy uznano, że:

1) nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości powietrza i topoklimatu,
2) dla obszarów wymagających komfortu akustycznego nie przewiduje się przekroczeń norm hałasu,
3) nie przewiduje się pogorszenia jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych,
4) w wyniku realizacji projektu mpzp nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz integralność całej sieci,
5) nie przewiduje się przekroczeń norm natężenia pól elektromagnetycznych (na terenach, na których muszą być one zachowane) w związku z realizacją zapisów projektu mpzp,
6) ustalenia projektu planu w możliwie maksymalny sposób chronią środowisko przyrodnicze.

Zestawiono też wady i zalety, które ujawniłyby się na obszarze gminy Oborniki w przypadku nieuchwalania projektu mpzp. Ocenia się, że mając na uwadze także czynniki społeczno-gospodarcze, więcej byłoby wad.

W rozdziale VI i VII dokonano oceny realizacji celów ochrony środowiska w projekcie mpzp zawartych w przepisach prawnych oraz strategiach krajowych oraz międzynarodowych. Analiza wykazała, że oceniany projekt realizuje założenia kluczowe dla ochrony środowiska.

W rozdziale VIII przedstawiono istniejące problemy ochrony środowiska widoczne na obszarze opracowania. Oceniono pokrótce jak realizacja projektu mpzp wpłynie na owe problemy, które mogą się ujawnić, a które zostać naprawione.

W rozdziale IX przedstawiono w ogólny sposób podstawowe działania, których realizacja ma chronić środowisko przyrodnicze i ludzi przed ewentualnymi negatywnymi skutkami ubocznymi powstałymi w wyniku wprowadzenia w życie zapisów projektu mpzp. Są to bardzo istotne zapisy, które powinny być respektowane w wydawaniu decyzji administracyjnych.

W rozdziale X z kolei przedstawiono przykładowy sposób oceny realizacji zapisów projektu mpzp wraz z zasadnością jego ewentualnej aktualizacji w przyszłości.

W rozdziale XI pokuszono się o analizę rozwiązań alternatywnych dla zagospodarowania omawianego terenu. Okazało się, że najprawdopodobniej zakładany projekt – odzwierciedlający w znacznym stopniu już stan istniejący – jest optymalny i konkurencyjny dla innych, alternatywnych rozwiązań.